

Briuselis, 2020 09 23
COM(2020) 613 final

2020/0277 (COD)

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS

dėl krizinių ir *force majeure* situacijų migracijos ir prieglobsčio srityje

(Tekstas svarbus EEE)

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

1. PASIŪLYMO APLINKYBĖS

1.1. Pasiūlymo pagrindimas ir tikslai

2019 m. rugsėjo mėn. Europos Komisijos Pirmininkė Ursula von der Leyen pranešė apie naują migracijos ir prieglobsčio pakta, kuriuo nustatomas visapusiškas požiūris į išorės sienas, prieglobsčio ir grąžinimo sistemas, Šengeno laisvo judėjimo erdvę ir susijusį išorės aspektą.

Kartu su pasiūlymų dėl teisėkūros procedūra priimamų teisės aktų rinkiniu, kurio dalis yra ir šis pasiūlymas dėl krizinių ir *force majeure* situacijų migracijos ir prieglobsčio srityje, pateiktame Komunikate dėl naujo migracijos ir prieglobsčio pakto išdėstytas naujas požiūris į migraciją. Siekiama nustatyti bendrą tvarką, grindžiamą visapusišku požiūriu į migracijos valdymą, skatinant valstybių narių tarpusavio pasitikėjimą. Remiantis bendraisiais solidarumo ir teisingo atsakomybės pasidalijimo principais, naujuoju paktu skatinamas integruotas politikos formavimas susiejant prieglobsčio, migracijos, grąžinimo, išorės sienų apsaugos ir santykių su trečiosiomis šalimis sričių politiką.

Naujasis paktas grindžiamas Komisijos 2016 ir 2018 m. pasiūlymais reformuoti bendrą Europos prieglobsčio sistemą ir juo nustatoma papildomų naujų elementų siekiant užtikrinti pusiausvyrą, reikalingą kuriant bendrą tvarką, kuria būtų prisidedama prie visapusiško požiūrio į migracijos valdymą integruotu politikos formavimu prieglobsčio ir migracijos valdymo srityje, įskaitant tiek jos vidaus, tiek išorės aspektus. Pagal šią tvarką būtina sukurti sistemą, kurioje būtų taikomos krizinėms situacijoms ir *force majeure* situacijoms spręsti reikalingos priemonės.

Prieglobsčio ir migracijos valdymo reglamentu nustatomas solidarumo mechanizmas iš esmės yra lankstus ir pagrįstas operatyviu reagavimu, kad būtų galima jį pritaikyti įvairiose situacijose dėl įvairių valstybėms narėms kylančių migracijos problemų, nustatant solidarumo priemones, kurias valstybės narės galėtų rinktis prisidedamos prie bendrų pastangų. Pagal šį naują požiūrį į solidarumą teikiama nuolatinė ir įvairi parama valstybėms narėms, kurios patiria spaudimą arba kurioms kyla rizika patirti spaudimą, ir tai apima konkretų procesą, per kurį sprendžiami specifiniai su išlaipinimu po paieškos ir gelbėjimo operacijų susiję klausimai. Pagal tą patį požiūrį naujuoju Prieglobsčio procedūrų reglamentu nustatomomis procedūrinėmis taisyklėmis bus padidintas bendras prieglobsčio ir migracijos valdymo sistemų efektyvumas ir nuoseklumas. Kartu imdamosi įvairesnių priemonių, kurios turėtų būti taikomos laikantis visapusiško požiūrio į prieglobsčio ir migracijos valdymą, Sąjunga ir jos valstybės narės turėtų būti geriau pasirengusios išvengti krizinių situacijų migracijos ir prieglobsčio srityje.

Vis dėlto atsižvelgiant į įvairius Sąjungai ir jos valstybėms narėms nepavaldžius veiksnius, kaip rodo pastarojo meto patirtis, negalima atmesti krizinės situacijos susidarymo tikimybės. Taip pat per 2015 m. pabėgėlių krizę mūsų įgyta patirtis rodo, jog Sąjungai reikalingas sisteminis požiūris į krizių valdymą, kad nebūtų *ad hoc* reagavimo į krizes. Todėl tikslinga šioje srityje taikomą teisės aktų sistemą papildyti priemone, kuria būtų užtikrinta, kad Sąjunga turėtų konkrečias taisykles, papildančias privalomą solidarumo mechanizmą ir įprastai taikytinas procedūras, ir jas taikydama galėtų veiksmingai spręsti išskirtines krizines situacijas. Tokiomis taisyklėmis būtų nustatytos tinkamos procedūrinės taisyklės ir nukrypti leidžiančios nuostatos ir būtų galima greitai užtikrinti solidarumą su viena ar daugiau valstybių narių reaguojant į krizines situacijas, kurios yra tokio masto, kad daro didelį spaudimą net ir gerai parengtoms ir veikiančioms prieglobsčio ir migracijos valdymo sistemoms.

Todėl ši krizėms skirta priemonė apima išskirtines į valstybę narę neteisėtai atvykstančių trečiųjų šalių piliečių ar asmenų be pilietybės antplūdžio situacijas, dėl kurių masto ir pobūdžio tos valstybės narės prieglobsčio, priėmimo arba grąžinimo sistema nėra veiksminga ir kyla rizika, kad gali būti sunkių padarinių bendros Europos prieglobsčio sistemos ir Sąjungos migracijos valdymo sistemos veikimui, arba tampa neįmanoma taikyti šių sistemų. Priemonė apims ir tuos atvejus, kai yra tokio asmenų atvykimo rizika. Siūlomo Reglamento nuostatos taip pat apima *force majeure* situacijas Sąjungos prieglobsčio ir migracijos valdymo srityje. Juo nustatomas būtinas derinimas su ES prieglobsčio ir grąžinimo procedūrų taisyklėmis, taip pat Reglamentu (ES) XXX/XXX [Prieglobsčio ir migracijos valdymas] nustatoma solidariumo mechanizmais.

Šiuo pasiūlymu kartu su pasiūlymu, kuriuo iš dalies keičiamas 2016 m. pasiūlymas dėl Prieglobsčio procedūrų reglamento¹, nauju pasiūlymu dėl Prieglobsčio ir migracijos valdymo reglamento², pasiūlymu dėl tikrinimo procedūros nustatymo³ ir pasiūlymu, kuriuo iš dalies keičiamas pasiūlymas dėl EURODAC⁴, sukuriama teisės aktų sistema, kuria praktiškai realizuojamas šis visapusiškas požiūris į migracijos ir prieglobsčio valdymą.

Siekiant labiau padėti kontroliuoti neteisėtą migraciją ir nustatyti neleistino judėjimo atvejus, pasiūlymu, kuriuo iš dalies keičiamas 2016 m. pasiūlymas dėl EURODAC reglamento naujos redakcijos⁵, nustatoma aiški ir nuosekli sąsaja tarp konkrečių asmenų ir jiems taikomų procedūrų. Juo taip pat remiamas naujojo Prieglobsčio ir migracijos valdymo reglamentu nustatomo solidariumo mechanizmo įgyvendinimas, nustatomi atitinkami reikalingi pakeitimai, kad EURODAC galėtų veikti sąveikumo sistemoje, ir bus padedama valstybėms narėms stebėti savanoriško grįžimo ir reintegracijos pagalbos teikimą.

Vykdam šią reformą siekiama spręsti klausimus, susijusius su tuo, kad valstybių narių prieglobsčio, priėmimo ir grąžinimo sistemos, nepaisant labai sustiprinto bendradarbiavimo ES lygmeniu ir ES agentūrų teikiamos paramos, tebėra daugeliu atžvilgių nesuderintos. Tai lemia neefektyvumą ir turi tokį nenumatytą padarinį, kad prieglobsčio prašytojams nesudaromos visoje Europoje vienodos teisingos sąlygos, o tai skatina didelių migrantų srautų judėjimą per Europą ieškant geresnių buvimo joje sąlygų ir perspektyvų. Šiomis aplinkybėmis Komisija pritaria jau pasiektiems preliminariniams politiniams susitarimams dėl Priskyrimo reglamento, Priėmimo sąlygų direktyvos, Sąjungos lygmens perkėlimo į ES reglamento ir ES prieglobsčio agentūros reglamento. Jie turėtų būti galutinai priimti kuo greičiau. Derybos dėl nauja redakcija išdėstytos Grąžinimo direktyvos⁶ taip pat turėtų būti greitai užbaigtos kartu su vykdoma bendros Europos prieglobsčio sistemos reforma, siekiant užtikrinti, kad ES taisyklėmis būtų sėkmingai išvengiama asmenų pasislėpimo pavojaus, būtų teikiama savanoriško grįžimo pagalba ir būtų supaprastintos administracinės ir teisminės procedūros, stiprinant veiksmingą prieglobsčio ir migracijos valdymo sistemų veikimą.

Bendrasis šio pasiūlymo tikslas yra numatyti būtiną taisyklių dėl prieglobsčio ir grąžinimo procedūrų (Prieglobsčio procedūrų reglamentas ir Grąžinimo direktyva⁷) ir Prieglobsčio ir

¹ OL L [...], [...], p. [...].

² OL L [...], [...], p. [...].

³ OL L [...], [...], p. [...].

⁴ OL L [...], [...], p. [...].

⁵ OL L [...], [...], p. [...].

⁶ COM(2018) 634 *final*.

⁷ 2008 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/115/EB dėl bendrų nelegaliai esančių trečiųjų šalių piliečių grąžinimo standartų ir tvarkos valstybėse narėse (OL L 348, 2008 12 24, p. 98).

migracijos valdymo reglamentu nustatyto solidarumo mechanizmo pritaikymą siekiant užtikrinti, kad valstybės narės gebėtų spręsti krizines ir *force majeure* situacijas ES prieglobsčio ir migracijos valdymo srityje. Tokių situacijų gali susidaryti labai greitai ir dėl jų masto ir pobūdžio būtina turėti specialių priemonių, skirtų joms veiksmingai spręsti, rinkinį. Šiuo tikslu nustatoma privalomo solidarumo mechanizmo, kurį Prieglobsčio ir migracijos valdymo reglamente numatyta taikyti tokiose situacijose, kai patiriamas spaudimas, supaprastinto taikymo procedūra ir sutrumpinti terminai. Šiuo pasiūlymu nustatomos krizinei situacijai spręsti skirtos taisyklės ir priemonės papildo operacinę ir techninę paramą, kurią gali teikti Europos Sąjungos prieglobsčio agentūra⁸ tuo atveju, kai daromas neproporcingai didelis spaudimas valstybės narės prieglobsčio ar priėmimo sistemoms.

Be to, krizinėse situacijose taikoma solidarumo mechanizmo procedūra teikia platesnių perkėlimo Europos Sąjungoje galimybių ir didina valstybių narių galimybę viena kitai teikti pagalbą vykdant grąžinimą (grąžinimo rėmimas). Pagal Prieglobsčio ir migracijos valdymo reglamentu nustatomas įprastines taisykles grąžinimą remiančios valstybės narės įsipareigoja grąžinti neteisėtus migrantus kitos valstybės narės vardu, atlikdamos visus tuo tikslu reikalingus veiksmus (pvz., konsultacijas grąžinimo klausimais, dialogą politikos klausimais su trečiosiomis šalimis, paramą remiamam savanoriškam grįžimui ir reintegracijai) tiesiai iš remiamosios valstybės narės teritorijos. Jei grąžinimas neužbaigiamas per aštuonis mėnesius, neteisėti migrantai būtų perkelti į remiančiosios valstybės narės teritoriją, numatant baigti vykdyti grąžinimą. Grąžinimo rėmimas krizinėse situacijose, numatytose šiame pasiūlyme, skiriasi nuo grąžinimo rėmimo pagal Prieglobsčio ir migracijos valdymo reglamentą, nes prievolė perduoti neteisėtą migrantą taikoma tuo atveju, kai atitinkamas asmuo savanoriškai negrįžta arba nėra išsiunčiamas per keturis mėnesius.

Šis pasiūlymas taip pat apima nuostatas dėl krizinių situacijų, kada galima taikyti tam tikras nuo siūlomo Prieglobsčio procedūrų reglamento nukrypti leidžiančias nuostatas. Visų pirma, bus galima išplėsti pasienio procedūros taikymo sritį, kad ji kartu su tuo, kas jau nustatyta Prieglobsčio procedūrų reglamente, būtų taikoma trečiųjų šalių piliečiams ir asmenims be pilietybės, kurių pirmąją instanciją nagrinėjamų prašymų patenkinimo rodiklis ES mastu yra 75 proc. ar mažesnis, ir dar aštuonioms savaitėms pratęsti tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimo trukmę pagal pasienio procedūrą. Taip pat siūloma leisti valstybėms narėms nukrypti nuo tarptautinės apsaugos prašymų registravimo nuostatų, nustatant ilgesnį keturių savaičių terminą.

Be to, šiuo pasiūlymu suteikiama galimybė nukrypti nuo tam tikrų pasienio procedūros nuostatų vykdant grąžinimą, kaip nustatyta siūlomame Prieglobsčio procedūrų reglamente ir Grąžinimo direktyvoje, kad būtų lengviau vykdyti tokias procedūras krizinėse situacijose, kai reikia specialiai prisitaikyti, kad didelį spaudimą patiriančios kompetentingos institucijos galėtų kruopščiai atlikti savo užduotis ir susitvarkyti su dideliu darbo krūviu. Šiuo tikslu šiame pasiūlyme ilgiausia pasienio procedūros trukmė vykdant grąžinimą pratęsiama papildomam aštuonių savaičių laikotarpiui (siūlomame Prieglobsčio procedūrų reglamente nustatytas ilgiausias terminas yra dvylika savaičių) ir nustatomi nauji konkretūs ir tikslingai apibrėžti atvejai, be tų, kurie nustatyti nauja redakcija išdėstytoje Grąžinimo direktyvoje, kada galima individualiu atveju daryti prielaidą, kad yra pasislėpimo pavojus, jei neįrodyta kitaip. Grąžinimo krizių valdymo procedūra nedaro poveikio valstybių narių galimybei nukrypti nuo Grąžinimo direktyvos taikymo pagal tos direktyvos 2 straipsnio 2 dalies a punktą dėl neteisėtai šalyje esančių trečiųjų šalių piliečių, kurie sulaikyti dėl neteisėto valstybės narės išorės sienos kirtimo sausuma, jūra ar oru ir kurie po tikrinimo, atlikto pagal Reglamentą (ES)

⁸ Pagal laikiną susitarimą Europos Sąjungos prieglobsčio agentūros reglamentu (16 straipsnis).

Nr. XXX/XXX [*Tikrinimo reglamentas*], nėra gavę leidimo ar teisės pasilikti toje valstybėje narėje (t. y. nėra pateikę tarptautinės apsaugos prašymo).

Kad valstybės narės ir Sąjunga galėtų veiksmingai spręsti *force majeure* situacijas, tokias kaip, pavyzdžiui, dėl Pasaulio sveikatos organizacijos 2020 m. kovo 11 d. paskelbtos COVID-19 pandemijos susidariusi situacija, siūlomu Reglamentu taip pat suteikiama galimybė valstybei narei pratęsti siūlomu Prieglobsčio procedūrų reglamentu nustatomus tarptautinės apsaugos prašymų registravimo terminus, taip pat pratęsti terminus, per kuriuos reikia nusiųsti prašymus perimti savo žinion ir pranešimus apie atsiėmimą ir į juos atsakyti bei atlikti perdavimą į atsakingą valstybę narę, kaip nustatyta siūlomame Prieglobsčio ir migracijos valdymo reglamente. Šiuo pasiūlymu taip pat numatoma pratęsti terminą, per kurį turi būti atliekama prievolė perkelti asmenį ar remti grąžinimą, kai valstybė narė atsiduria *force majeure* situacijoje, dėl kurios šių prievolių neįmanoma atlikti taip, kaip nustatyta šiame reglamente ir Prieglobsčio ir migracijos valdymo reglamente.

1.2. Suderinamumas su toje pačioje politikos srityje galiojančiomis nuostatomis

Šis pasiūlymas visiškai dera su Komunikatu dėl naujo migracijos ir prieglobsčio pakto ir prie jo pridėtomis iniciatyvų gairėmis, įskaitant pasiūlymą dėl Prieglobsčio ir migracijos valdymo reglamento, pasiūlymą dėl reglamento, kuriuo nustatoma tikrinimo procedūra, ir siūlomą Prieglobsčio procedūrų reglamentą.

Šis pasiūlymas papildo pasiūlymą dėl Prieglobsčio ir migracijos valdymo reglamento tiek, kiek juo nustatomos konkrečios taisyklės dėl privalomo solidarumo mechanizmo taikymo išskirtinėje krizinėje situacijoje.

Šis pasiūlymas taip pat dera su siūlomu Prieglobsčio procedūrų reglamentu ir pasiūlymu dėl nauja redakcija išdėstytos Grąžinimo direktyvos, visų pirma todėl, kad jame nustatomos išskirtinei krizinei situacijai taikytinos nukrypti nuo nuostatų leidžiančios taisyklės dėl pasienio procedūros taikymo srities, tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimo per šią procedūrą trukmės, tarptautinės apsaugos prašymų registravimo terminų, taip pat vykdant grąžinimą atliekamos pasienio procedūros taikymo srities ir terminų.

Be to, šis pasiūlymas visiškai atitinka ir papildo ES pasirengimo su migracija susijusioms krizėms ir jų valdymo mechanizmą (Migracinės parengties ir migracijos krizių valdymo planą), kuriuo nustatyta operatyvi migracijos srautų ir migracijos situacijų stebėsenos ir numatymo sistema didinant atsparumą ir organizuojant suderintą atsaką į migracijos krizę. Pažymėtina, kad šiame pasiūlyme visapusiškai remiamasi pagal tą planą paskelbtomis ataskaitomis ir sukurtu tinklo veikla.

Galiausiai taip pat užtikrinamas nuoseklumas su pasiektais preliminariais politiniais susitarimais dėl Priskyrimo reglamento, Priėmimo sąlygų direktyvos, Perkėlimo į ES sistemos reglamento ir ES prieglobsčio agentūros reglamento.

1.3. Sąajos su Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 78 straipsnio 3 dalimi

Šiuo pasiūlymu nustatomos konkrečios taisyklės siekiant užtikrinti platesnę taikymo sritį ir spartesnę procedūrą negu numatyta siūlomame Prieglobsčio ir migracijos valdymo reglamente, kad būtų užtikrintas nuolatinis veiksmingos ir efektyvios krizinių situacijų valdymo sistemos veikimas.

Konkrečių solidarumo krizinėje situacijoje taisyklių nustatymas nedaro poveikio galimybei Tarybai remiantis Komisijos pasiūlymu priimti laikinas priemones dėl pagalbos valstybei narei, kurioje susidarė nepaprastoji padėtis, kaip apibūdinta SESV 78 straipsnio 3 dalyje.

1.4. Suderinamumas su kitomis Sąjungos politikos sritimis

Šis pasiūlymas atitinka visapusišką, ilgalaikį požiūrį į migracijos valdymą, įtvirtintą naujame migracijos ir prieglobsčio pakte, kuriuo siekiama, kad migracijos politika taptų santykių su trečiųjų šalių partneriais pagrindu, veiksmingų teisėtų atvykimo į ES būdų suteikimą, išorės sienų aspekto įtraukimą į ES migracijos valdymą, darnių, teisingų ir veiksmingų prieglobsčio ir grąžinimo procedūrų kūrimą, pasitikėjimą keliančios Šengeno sistemos kūrimą, taip pat specialių politikos priemonių, kuriomis būtų padedama integruoti trečiųjų šalių piliečius į Europos visuomenę, kūrimą.

Šiuo pasiūlymu įgyvendinamas naujasis migracijos ir prieglobsčio paktas ir, visų pirma, tikslas iš naujo pradėti Komisijos 2016 m. pasiūlytą prieglobsčio sistemos reformą, *inter alia*, ieškant būdų sukurti darniai veikiančią prieglobsčio ir grąžinimo sistemą ir nustatyti visapusišką požiūrį į migracijos valdymą. Šiuo atžvilgiu šiuo pasiūlymu užtikrinama, kad visos valstybės narės prisidėtų teikiant paramą krizinėje situacijoje atsidūrusioms valstybėms. Šiuo pasiūlymu bus užtikrinta, kad pagal visapusišką požiūrį vykdytini uždaviniai būtų veiksmingai sprendžiami krizinėje situacijoje, pavyzdžiui, tenkinant poreikį tvariai mažinti su neteisėtu atvykimu susijusį spaudimą ir užtikrinti tvirtas išorės sienas, mažinti atvykusių asmenų tolesnį judėjimą ir spaudimą Šengeno erdvei, taip pat greitai ir sėkmingai vykdyti grąžinimą ir readmisiją.

2. TEISINIS PAGRINDAS, SUBSIDIARUMO IR PROPORCINGUMO PRINCIPAI

2.1. Teisinis pagrindas

Šiuo pasiūlymu prisidedama prie visapusiško požiūrio į migracijos valdymą ir jis papildo pasiūlymus dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų, kurie pateikti kartu su migracijos ir prieglobsčio paktu. Jame pateiktos tam tikros su siūlomu Prieglobsčio procedūrų reglamentu ir siūlomu Prieglobsčio ir migracijos valdymo reglamentu susijusios nuostatos, taip pat nuostatos dėl neatidėliotinos apsaugos statuso suteikimo krizinėse situacijose. Todėl jis turėtų būti priimtas pagal tinkamą teisinį pagrindą, konkrečiai pagal SESV 78 straipsnio antros pastraipos c, d ir e punktus ir 79 straipsnio antros dalies c punktą, laikantis įprastos teisėkūros procedūros.

2.2. Skirtingos sąlygos

Reglamentas (ES) Nr. 604/2013 yra privalomas Airijai, nes ji pranešė apie savo norą dalyvauti tą reglamentą priimant ir taikant pagal Protokolą dėl Jungtinės Karalystės ir Airijos pozicijos dėl laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės, pridėtą prie ES sutarties ir SESV⁹.

Pagal minėtą Protokolą Airija gali nuspręsti dalyvauti priimant šį pasiūlymą. Tokią galimybę ji turi ir pasiūlymą priėmus.

Pagal prie ES sutarties ir SESV pridėtą Protokolą dėl Danijos pozicijos Danija nedalyvauja Tarybai priimant priemones pagal SESV V antraštinę dalį (išskyrus „priemones, nustatančias trečiąsias valstybes, kurių piliečiai, pereidami valstybių narių išorės sienas, turi pateikti vizą, arba priemones, susijusias su vienoda vizų forma“). Tačiau atsižvelgiant į tai, kad remdamasi

⁹ Tas pats taikoma Jungtinei Karalystei pereinamuoju laikotarpiu pagal Susitarimą dėl išstojimo.

2006 m. su EB sudarytu tarptautiniu susitarimu¹⁰ Danija taiko galiojantį Dublino reglamentą, pagal to susitarimo 3 straipsnį ji praneša Komisijai savo sprendimą, ar įgyvendins šio reglamento 8 straipsnį.

Airijos ir Danijos dalyvavimas taikant šiuo reglamento pasiūlymu nustatomą tvarką bus nustatytas derybose pagal šiuos protokolus. Pažymėtina, kad šiais protokolais Airijai leidžiama, bet iš jos nereikalaujama dalyvauti įgyvendinant laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės politikos srities iniciatyvas ir kartu gerbiama jos teisė veikti.

2.3. Pasiūlymo poveikis ES nepriklausančioms valstybėms

Kelioms ES nepriklausančioms valstybėms prisijungus prie Šengeno *acquis*, Sąjunga sudarė susitarimus, pagal kuriuos šios šalys prisijungė prie Dublino ir EURODAC *acquis*:

- 2001 m. sudarytas Islandijos ir Norvegijos asociacijos susitarimas;
- 2008 m. vasario 28 d. sudarytas Šveicarijos asociacijos susitarimas;
- 2011 m. kovo 7 d. sudarytas protokolas dėl Lichtenšteino asociacijos.

Siekiant sukurti Danijos, kuri, kaip pirmiau paaiškinta, prie Dublino ir EURODAC *acquis* prisijungė pagal tarptautinį susitarimą, ir pirmiau išvardytų asocijuotųjų šalių tarpusavio teises ir pareigas, Sąjunga ir asocijuotosios šalys sudarė dar du aktus¹¹.

Remdamasi trimis minėtais susitarimais, asocijuotosios šalys be išlygų pritaria Dublino ir EURODAC *acquis* ir jos plėtojimui. Jos nedalyvauja priimant teisės aktus, kuriais iš dalies keičiama arba plėtojama Dublino *acquis* (taigi ir šį pasiūlymą), tačiau per nustatytą terminą turi pranešti Komisijai, ar jos pritaria to teisės akto turiniui, kai jį patvirtins Europos Parlamentas ir Taryba. Jeigu Norvegija, Islandija, Šveicarija arba Lichtenšteinas nepritaria teisės aktui, kuriuo iš dalies keičiama arba plėtojama Dublino ir EURODAC *acquis*, atitinkami susitarimai nutraukiami, nebent susitarimais įsteigtas jungtinis (mišrus) komitetas vienbalsiai nusprendžia kitaip.

Siūlomo Reglamento taikymo sritis yra platesnė negu minėtų susitarimų dalykas. Siekiant užtikrinti, kad būtų išlaikyti susitarimai su Danija ir asocijuotosiomis šalimis dėl jų dalyvavimo Dublino sistemoje, Danija, Norvegija, Islandija, Šveicarija ir Lichtenšteinas, jeigu bus priimtas šis teisės aktas, privalės laikytis tik šio reglamento 8 straipsnio.

2.4. Subsidiarumo principas

SESV V antraštine dalimi dėl laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės kai kurie įgaliojimai šiais klausimais suteikiami Europos Sąjungai. Šiais įgaliojimais turi būti naudojamas pagal Europos Sąjungos sutarties 5 straipsnį, t. y. jeigu valstybės narės negali deramai pasiekti siūlomų veiksmų tikslų ir jų dėl veiksmų masto ir poveikio būtų geriau siekti Europos Sąjungos lygmeniu.

¹⁰ Europos bendrijos ir Danijos Karalystės susitarimas dėl valstybės narės, atsakingos už Danijoje ar kitoje Europos Sąjungos valstybėje narėje pateikto prieglobsčio prašymo nagrinėjimą, nustatymo kriterijų ir mechanizmų ir „Eurodac“ sistemos, skirtos pirštų atspaudams lyginti, siekiant veiksmingai taikyti Dublino konvenciją (OL L 66, 2006 3 8, p. 38).

¹¹ Europos bendrijos, Šveicarijos Konfederacijos ir Lichtenšteino Kunigaikštystės protokolas, pridamas prie Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimo dėl kriterijų ir mechanizmų, padedančių nustatyti valstybę, atsakingą už valstybėje narėje ar Šveicarijoje pateikto prieglobsčio prašymo nagrinėjimą (sudarytas 2008 m. spalio 24 d., OL L 161, 2009 6 24, p. 8), ir Protokolas prie Susitarimo tarp Europos bendrijos ir Islandijos Respublikos bei Norvegijos Karalystės dėl valstybės, atsakingos už prieglobsčio prašymo, pateikto valstybėje narėje arba Islandijoje ar Norvegijoje, nagrinėjimą, nustatymo kriterijų ir mechanizmų (OL L 93, 2001 4 3).

Šiuo pasiūlymu nustatomos konkrečios taisyklės dėl Prieglobsčio ir migracijos valdymo reglamente nustatyto solidarumo mechanizmo taikymo siekiant struktūriškai spręsti krizines situacijas, susidarančias dėl atvykstančių asmenų antplūdžio bet kurioje valstybėje narėje, ir pasiekti teisingą atsakomybės pasidalijimą tarp valstybių narių. Šis pasiūlymas iš esmės taikomas tokiais atvejais, kai valstybė narė negali viena išspręsti esamos situacijos.

Taip pat nustatomos tam tikros procedūrinės nuostatos siekiant padėti tokias krizines situacijas patiriančiai valstybei narei arba valstybėms narėms. Prieglobsčio ir grąžinimo procedūroms turėtų būti taikomos vienodos taisyklės visoje Sąjungoje nepriklausomai nuo to, kiek valstybių narių taiko tas procedūras; taip siekiama užtikrinti, kad susidarius krizinei situacijai būtų laikomasi bendro požiūrio į taisykles, nuo kurių leidžiama nukrypti. Tai taip pat teikia daugiau aiškumo ir teisinio tikrumo asmenims, kuriems taikomos tos procedūros, ir užtikrinama pagarba jų teisėms. Be to, turėtų būti ES lygmeniu reglamentuojamos tokių nukrypti leidžiančių nuostatų taikymo priežastys, jų taikymo sritis ir terminai, kad būtų užtikrintas nuspėjamumas ir teisės viršenybė. Todėl šio pasiūlymo tikslų valstybės narės negali deramai pasiekti, o dėl šio siūlomo reglamento taikymo masto ir poveikio tų tikslų būtų geriau siekti Sąjungos lygmeniu. Taigi, laikydamosi Europos Sąjungos sutarties 5 straipsnio 3 dalyje nustatyto subsidarumo principo, Sąjunga turi imtis veiksmų ir gali patvirtinti priemones.

Šis pasiūlymas taip pat apima su *force majeure* susijusias priemones, kurios gali būti valstybių narių arba visos Sąjungos taikomos dėl siūlomu Prieglobsčio ir migracijos valdymo reglamentu arba siūlomu Prieglobsčio procedūrų reglamentu nustatytų terminų.

Norint pasiekti šiuos tikslus reikia imtis veiksmų ES lygmeniu, nes jie yra iš esmės tarpvalstybinio pobūdžio. Yra aišku, kad atskirų valstybių narių veiksmai negali tinkamai patenkinti poreikio bendrą problemą spręsti taikant bendrą ES požiūrį.

2.5. Proporciningumo principas

Laikantis Europos Sąjungos sutarties 5 straipsnio 4 dalyje nustatyto proporciningumo principo šiuo reglamentu nustatomos konkrečios sąlygos, kada galima taikyti nukrypti leidžiančias taisykles, taip pat nustatoma tokių taisyklių taikymo sritis ir terminai. Be to, nustatoma šių nukrypti leidžiančių taisyklių taikymo tvarka siekiant užtikrinti, kad nebūtų viršijama tai, kas reikalinga atitinkamiems tikslams pasiekti.

Visi šio mechanizmo, skirto taikyti konkrečiose krizinėse situacijose dėl trečiųjų šalių piliečių antplūdžio į valstybės narės teritoriją arba specifinėje *force majeure* situacijoje, elementai apsiriboja tik tuo, kas yra būtina nustatant ir taikant tinkamas procedūrinės nukrypti leidžiančias nuostatas ir greitai imantis solidarumo priemonių, kad būtų užtikrintos vienodos teisės ir garantijos prašytojams ir būtų atitinkamai pritaikytos prieglobsčio ir grąžinimo procedūrų taisyklės.

Nuo siūlomo Prieglobsčio ir migracijos valdymo reglamento ir siūlomo Prieglobsčio procedūrų reglamento nukrypti leidžiančios nuostatos yra proporcingos, taip pat nustatomos tam tikros apsaugos priemonės, kad būtų pusiausvyra tarp krizinių ar *force majeure* situacijų valstybėse narėse neatidėliotino valdymo poreikio ir teisinio tikrumo bei vienodumo poreikio taikant tokias nukrypti leidžiančias nuostatas.

Atsižvelgiant į išskirtines situacijas, kai dėl neteisėtai į valstybę narę atvykstančių trečiųjų šalių piliečių ar asmenų be pilietybės antplūdžio jos prieglobsčio, priėmimo arba grąžinimo sistema nėra veiksminga, manoma, kad būtų proporcinga pagal prieglobsčio ir grąžinimo krizių valdymo procedūrą atitinkamai pratęsti ilgiausią Prieglobsčio procedūrų reglamentu nustatytą prieglobsčio ir grąžinimo pasienio procedūros trukmę ne ilgesniam kaip aštuonių savaičių laikotarpiui.

Pratęsti nustatytus terminus *force majeure* atvejais yra būtina siekiant supaprastinti nuostatų, leidžiančių nukrypti nuo siūlomo Prieglobsčio ir migracijos valdymo reglamento ir siūlomo Prieglobsčio procedūrų reglamento, taikymą visoje Sąjungoje.

Kadangi nustatomi nukrypti leidžiančių nuostatų taikymo trukmės apribojimai, galima pasiekti pusiausvyrą tarp nacionalinių institucijų poreikio turėti daugiau laiko savo užduotims atlikti *force majeure* situacijoje ir poreikio apsaugoti prašytojų ir trečiųjų šalių piliečių ar asmenų be pilietybės, kurių tarptautinės apsaugos prašymai yra atmesti, teises.

2.6. Priemonės pasirinkimas

Šiuo siūlomu reglamentu nustatomos tam tikros nuo siūlomo Prieglobsčio ir migracijos valdymo reglamento ir siūlomo Prieglobsčio procedūrų reglamento nukrypti leidžiančios nuostatos, todėl ta pati teisinė priemonė naudojama nustatant taisykles, pagal kurias valstybės narės ir Sąjunga galėtų spręsti konkrečias krizines situacijas, susidarančias dėl trečiųjų šalių piliečių antplūdžio į valstybės narės teritoriją, arba spręsti specifinę *force majeure* situaciją.

Tik reglamentas, kuriuo nustatomos nuo Sąjungoje taikomų prieglobsčio ir grąžinimo procedūrų nukrypti leidžiančios nuostatos ir kurio nuostatos taikytinos tiesiogiai, gali suteikti reikiamą vienodumą ir veiksmingumą taikant ES procedūrines taisykles dėl prieglobsčio suteikimo krizinėje ar *force majeure* situacijoje.

3. EX POST VERTINIMO, KONSULTACIJŲ SU SUINTERESUOTOSIOMIS ŠALIMIS IR POVEIKIO VERTINIMO REZULTATAI

Žinių apie galiojančių teisės aktų įgyvendinimą ir taikymą rinkimas

3.1. Įrodymais grindžiamos politikos rengimas

Prie pasiūlymų dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų pridedamas išsamus analitinis Komisijos tarnybų darbinis dokumentas, parengtas remiantis viešai prieinamais ES duomenimis ir statistika, taip pat Komisijos ir jos agentūrų sukaupta patirtimi, susijusia su prieglobsčio ir migracijos padėtimi vietoje. Apibendrinus šią medžiagą matyti, kad siekiant išspręsti dabartines migracijos problemas, bendrai Europos prieglobsčio sistemai reikalingas sustiprintas teisinis pagrindas su naujomis ar iš dalies pakeistomis taisyklėmis.

Tame Komisijos tarnybų darbiniame dokumente nurodytos kai kurios dabartinės ES problemos, įvertinta esama padėtis ir aprašyti galimi tų problemų sprendimo būdai. Jame remtasi nuo 2015–2016 m. migracijos krizės pradžios surinktais duomenimis ir padarytos svarbios su tuo susijusios išvados. Visame dokumente atlikti palyginimai siekiant parodyti tendencijas, taip pat valdant tą krizę išryškėjusias spragas. Jame pabrėžiama, kad kai kuriose srityse reikia patikimesnių priemonių siekiant atlaikyti bet kokias būsimas krizes, tokias kaip migrantų antplūdžiai, ir kartu išlaikyti lankstumą *force majeure* situacijose, mokantis iš COVID-19 pandemijos metu įgytos patirties.

Viena iš nurodytų problemų yra ta, kad nėra nustatytos tvarkos, kaip reikėtų spręsti krizines situacijas, galinčias susidaryti dėl neteisėtų migrantų antplūdžio, dėl kurio valstybės narės prieglobsčio ar priėmimo sistema gali tapti neveiksminga ir tai gali turėti rimtų padarinių visos bendros Europos prieglobsčio sistemos veikimui. Nustatyta šios problemos dalis yra tai, kad tokiomis aplinkybėmis ES dažnai vis dar nėra pajėgi užtikrinti galimybės naudotis pasienio procedūromis, nors, palyginti su 2015 m., dabar ES yra geriau pasirengusi spręsti krizines situacijas.

Tokie pastarojo meto įvykiai, kaip COVID-19 pandemija ir prie Graikijos ir Turkijos sienos 2020 m. kovo mėn. kilusi politinė krizė, taip pat rodo, kokiose srityse reikia didinti atsparumą nustatant konkrečias taisykles, kurios galėtų būti taikomos *force majeure* situacijose.

Net ir optimaliai parengtoje ir gerai valdomoje sistemoje reikia turėti nustatytą tvarką, pagal kurią valdomos krizės ar *force majeure* situacijos tais atvejais, kai įvairios taikomos teisinės priemonės neteikia pakankamai lankstumo. Valstybėms narėms reikia priemonių, kad galėtų spręsti su įvairiomis ir skirtingomis migracijos priežastimis susijusias problemas, taip pat priemonių, kurių būtų nedelsiant imamasi dėl labai didelio spaudimo, patiriamo tokiomis aplinkybėmis.

Be to, reagavimo į krizines situacijas veiksmingumas gali labai priklausyti nuo veiksmingo prognozavimo ir pasirengimo, pereinant nuo reagavimo režimo prie parengties ir prognozavimo režimo. To vis dar trūksta ES lygmeniu, tačiau tai yra reikalinga dedant pastangas, kad dabartinė migracijos valdymo sistema taptų atsparesnė ir lankstesnė.

Komisijos rekomendacijos Nr. XXX dėl ES pasirengimo su migracija susijusioms krizėms ir jų valdymo mechanizmo (Migracinės parengties ir migracijos krizių valdymo plano) įgyvendinimas turėtų padėti užpildyti šią spragą stebint ir numatant migracijos srautus, didinant atsparumą ir gerinant reagavimo į krizę techninį koordinavimą, visapusiškai laikantis galiojančių teisės aktų ir kartu naudojant bei papildant esamas priemones.

Šie uždaviniai rodo, kad reikia nustatyti konkrečias taisykles dėl solidarumo krizės metu, kurios apimtų privalomo solidarumo (perkėlimo Europos Sąjungoje arba grąžinimo rėmimo) sistemą siekiant užtikrinti greitą reagavimą ir sumažinti paveiktų valstybių narių patiriamą didelį spaudimą. Dėl to taip pat reikia nustatyti procedūrines nukrypti leidžiančias nuostatas, kurias valstybės narės galėtų taikyti savo prieglobsčio ir migracijos sistemose. Nuo prieglobsčio ir grąžinimo taisyklių nukrypti leidžiančiomis nuostatomis turėtų būti užtikrinta, kad valstybėms narėms pakaktų išteklių ir laiko reikiamoms tų sričių procedūroms atlikti.

Dėl iš trečiųjų šalių perkeltųjų asmenų, kuriems kyla didelė rizika patirti beatodairišką smurtą išskirtinės ginkluoto konflikto padėties metu ir kurie negali grįžti į savo kilmės šalį ir jiems reikia greitai suteikti apsaugą atvykus į ES, minėtame Komisijos tarnybų darbiniam dokumente taip pat daroma išvada, kad esamos greito apsaugos suteikimo priemonės nebeatrodo tinkamai atliekančios savo funkciją. Jame pažymima, kad tyrimo¹² dėl Laikinosios apsaugos direktyvos¹³ duomenimis, suinteresuotosios šalys sutinka, kad beveik neįmanoma pasiekti valstybių narių sutarimo dėl galimo Laikinosios apsaugos direktyvos taikymo. Todėl Komisijos tarnybų darbiniam dokumente daroma išvada, kad Laikinosios apsaugos direktyva nebeatitinka valstybių narių dabartinės realios padėties ir ją reikia panaikinti. Vis dėlto pripažįstama, kad tam tikrų didelės rizikos grupių trečiųjų šalių piliečiams apsauga turi būti suteikiama greitai ir nedelsiant. Šiuo atžvilgiu šiuo pasiūlymu užtikrinama, kad asmenys, kuriems suteikiama neatidėliotina apsauga, turėtų ekonomines ir socialines teises, lygiavertes papildomos apsaugos gavėjų teisėms pagal Reglamentą (ES) XXX/XXX [Priskyrimo reglamentą]. Šios teisės apima apsaugą nuo grąžinimo, informavimą apie su asmens statusu

¹² Tyrimas, kurį Migracijos ir vidaus reikalų GD užsakymu atliko ICF (2016 m. sausio mėn.).

¹³ 2001 m. liepos 20 d. Tarybos direktyva 2001/55/EB dėl minimalių normų, suteikiant perkeltiesiems asmenims laikiną apsaugą esant masiniam srautui, ir dėl priemonių, skatinančių valstybių narių tarpusavio pastangų priimant tokius asmenis ir atsakant už tokio veiksmo padarinius pusiausvyrą (OL L 212, 2001 8 7, p. 12).

susijusias teises ir pareigas, šeimos vientisumo išsaugojimą, teisę gauti leidimą gyventi šalyje, judėjimo valstybėje narėje laisvę, galimybę įsidarbinti, galimybę gauti išsilavinimą, galimybę naudotis kvalifikacijos pripažinimo ir įgūdžių patvirtinimo procedūromis, socialinę apsaugą ir socialinę paramą, sveikatos priežiūrą, nelydimų nepilnamečių teises, aprūpinimą būstu, galimybę naudotis integracijos priemonėmis ir repatriacijos pagalbą.

3.2. Konsultacijos su suinteresuotaisiais subjektais

Komisija kelis kartus konsultavosi su Europos Parlamentu, valstybėmis narėmis ir suinteresuotaisiais subjektais siekdama sužinoti jų nuomonę apie naująją migracijos ir prieglobsčio paktą. Tuo pat metu pirmininkavusios valstybės narės Rumunija, Suomija ir Kroatija rengė strateginio ir techninio pobūdžio susitikimus dėl įvairių būsimos migracijos politikos aspektų, įskaitant prieglobstį, grąžinimą, santykius su trečiosiomis šalimis dėl readmisijos ir reintegracijos. Per šias konsultacijas sužinota, kad pritariama Europos prieglobsčio ir migracijos politikos atnaujinimui siekiant greitai pašalinti bendros Europos prieglobsčio sistemos trūkumus, didinti grąžinimo procedūrų veiksmingumą ir sukurti realią Europos mastu veikiančią grąžinimo sistemą, stiprinti santykius su trečiosiomis šalimis readmisijos klausimais ir užtikrinti darnią grįžusių migrantų reintegraciją kilmės šalyse.

Prieš paskelbdama naująją migracijos ir prieglobsčio paktą Komisija nuolat ir intensyviai konsultavosi su Europos Parlamentu. Komisija taip pat surengė du vizitų ciklus ir dvišales konsultacijas su kiekviena valstybe narė atskirai per 100 pirmųjų savo kadencijos dienų, taip pat neseniai prieš paskelbdama šį paktą. Šių konsultacijų tikslas buvo sužinoti nuomones ir gauti idėjų dėl būsimos Europos migracijos ir prieglobsčio pakto. Valstybės narės aktyviai dalyvavo šiose konsultacijose, per kurias pasiektas sutarimas dėl vienybės poreikio, taip pat poreikių laipsniškai daryti pažangą šalinant dabartinės sistemos trūkumus, kurti naują teisingo atsakomybės pasidalijimo sistemą, prie kurios galėtų prisidėti visos valstybės narės, užtikrinti patikimą sienų apsaugą ir pripažinti migracijos išorės aspekto bei geresnių grąžinimo procedūrų svarbą.

Per šias diskusijas kelios valstybės narės pabrėžė poreikį skirti įprastines ir krizines situacijas ir išreiškė norą, kad dėl jų būtų nustatytos skirtingos priemonės.

Valstybės narės ir Europos Parlamentas pritarė, kad reikia siekti pažangos šalinant dabartinės sistemos trūkumus, reikia naujos sistemos, kurioje būtų teisingai dalijamasi atsakomybe ir prie kurios galėtų prisidėti visos valstybės narės, reikia patikimos sienų apsaugos ir pagarbos pagrindinėms teisėms pagal visus ES migracijos politikos aspektus, taip pat svarbus migracijos išorės aspektas, įskaitant teisėtus ir saugius migracijos į ES būdus, ir geresnės grąžinimo procedūros.

Suomijos pirmininkavimo laikotarpiu buvo surengti keli praktiniai seminarai ir diskusijos įvairiuose Tarybos forumuose, įskaitant 2019 m. spalio 24–25 m. Helsinkyje vykusią Tamperės 2.0 konferenciją ir Zalcburgo forumą 2019 m. lapkričio 6–7 d. Vienoje, kuriame valstybės narės ragino parengti nukrypti nuo nuostatų leidžiančias taisykles, taikytinas krizės metu.

Komisijos narė Y. Johansson surengė kelias tikslines konsultacijas su tarptautinėmis organizacijomis, pilietinės visuomenės organizacijomis, susijusiomis valstybių narių vietos nevyriausybinėmis organizacijomis, socialiniais ir ekonominiais partneriais. Per šį konsultavimosi procesą pateikta konkrečių rekomendacijų dėl poreikio toliau formuoti bendrą požiūrį į vaikus skirtus standartus, remiantis 2017 m. Komunikatu dėl vaikų migrantų

apsaugos¹⁴. Per EASO įsteigto konsultacinio forumo darbo procesą taip pat konsultuotasi su pilietine visuomene tokiomis temomis kaip pradiniai prieglobsčio procedūros etapai (2019 m.).

Komisija taip pat atsižvelgė į nacionalinės ir vietos valdžios institucijų¹⁵, nevyriausybinių ir tarptautinių organizacijų, tokių kaip UNHCR¹⁶ ir Tarptautinė migracijos organizacija¹⁷, taip pat ekspertų grupių ir mokslo bendruomenės konkrečias rekomendacijas, kaip reikėtų numatyti migracijos politikos atnaujinimą ir spręsti dabartines migracijos problemas, kartu užtikrinant, kad būtų laikomasi žmogaus teisių standartų. Jų nuomone, naujai pradedant šią reformą reikėtų peržiūrėti tam tikras atsakomybės nustatymo taisykles ir numatyti solidarumo mechanizmą, taikytiną ir dėl asmenų, išlaipinamų po paieškos ir gelbėjimo operacijos. Nevyriausybinių organizacijų taip pat patarė bendrai susitarti dėl atsakomybės pasidalijimo tarp valstybių narių ir paragino į peržiūrėtas Dublino taisykles įtraukti labiau nuolatinį perkėlimo Europos Sąjungoje mechanizmą¹⁸.

Komisija taip pat atsižvelgė į Europos migracijos tinklo atsakymus ir tyrimus¹⁹, kurie pradėti Europos migracijos tinklo iniciatyva ir kuriuos vykdančios per pastaruosius metus atlikti keli specializuoti tyrimai ir teiktos *ad hoc* užklausos.

Daug valstybių narių ir suinteresuotųjų subjektų nurodė, kad reikia gerai valdomos migracijos sistemos, kurioje, be kita ko, būtų vadovaujamasi principu, kad kilus krizei dėl atvykstančių asmenų antplūdžio į valstybės narės teritoriją, jų perkėlimas Europos Sąjungoje turėtų būti pagrindinė solidarumo priemonė siekiant greitai sumažinti tos valstybės narės patiriamą spaudimą. Be to, įgijus patirties per COVID-19 pandemiją, visos valstybės narės ir suinteresuotieji subjektai ne kartą ragino Komisiją atsižvelgti į tą patirtį ir užtikrinti, kad teisės aktų sistema ateityje teiktų galimybę valdyti tokias *force majeure* situacijas.

Tokiomis aplinkybėmis Komisija kruopščiai įvertino pateiktus argumentus ir padarė išvadą, kad kartu su dabartiniais pasiūlymais dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų taip pat būtina numatyti sistemą, kurią būtų galima taikyti krizių metu ir *force majeure* situacijose, siekiant, kad būtų nedelsiant suteikta parama valstybei narei ar valstybėms narėms, patiriančioms tokias situacijas, ir tai būtų daroma pagal Prieglobsčio ir migracijos valdymo reglamente nustatytas konkrečias taisykles dėl privalomo solidarumo mechanizmo taikymo arba pagal kitas procedūrines nuostatas, kurias gali reikėti nustatyti valstybėms narėms arba visos Sąjungos mastu.

¹⁴ Pagal iniciatyvą dėl vaikų migrantų paraginta, vadovaujantis bendru požiūriu, spręsti dingusių (nelydimų ir atskirtų) vaikų problemą, sukurti veiksmingas prekybos vaikais rizikos mažinimo priemonės ir patvirtinti vaikams taikomų prieglobsčio procedūrų standartus.

¹⁵ Pavyzdžiui, 2019 m. lapkričio 25 d. Berlyno veiksmų planas dėl naujos Europos prieglobsčio politikos, kurį pasirašė 33 organizacijos ir savivaldybės.

¹⁶ 2020 m. sausio mėn. UNHCR rekomendacijos dėl Europos Komisijos siūlomo migracijos ir prieglobsčio pakto.

¹⁷ 2020 m. vasario mėn. TMO rekomendacijos dėl naujo Europos Sąjungos migracijos ir prieglobsčio pakto.

¹⁸ CEPS projekto ataskaita „Paieškos ir gelbėjimo, išlaipinimo ir perkėlimo ES tvarka Viduržemio jūros regione. Atsakomybės vengimas?“ (anglų k. *Search and rescue, disembarkation and relocation arrangements in the Mediterranean. Sailing Away from Responsibility?*), 2019 m. birželio mėn.

¹⁹ Visi Europos migracijos tinklo tyrimai ir ataskaitos skelbiami adresu https://ec.europa.eu/home-affairs/what-we-do/networks/european_migration_network_en.

3.3. Pagrindinės teisės

Šiame pasiūlyme gerbiamos pagrindinės teisės ir laikomasi principų, pripažintų visų pirma Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje, taip pat įsipareigojimų pagal tarptautinę teisę.

Taikant šiuo reglamentu nustatytą tvarką turi būti visapusiškai gerbiamos Chartijoje įtvirtintos pagrindinės teisės, įskaitant žmogaus teisę į orumą (1 straipsnis), kankinimo ir nežmoniško ar žeminančio elgesio ar baudimo uždraudimą (4 straipsnis), teisę į asmens duomenų apsaugą (8 straipsnis), teisę į prieglobstį (18 straipsnis), apsaugą nuo grąžinimo į šalį, kurioje asmeniui gresia pavojus (19 straipsnis), nediskriminavimą (21 straipsnis), lygias moterų ir vyrų teises (23 straipsnis), vaiko teises (24 straipsnis) ir teisę į veiksmingą teisinę gynybą (47 straipsnis). Šiame pasiūlyme visapusiškai atsižvelgiama į vaiko teises ir į ypatingus pažeidžiamų asmenų poreikius.

Užtikrinama teisės į laisvę ir judėjimo laisvės apsauga, nes jeigu pagal taisykles, leidžiančias nukrypti nuo prieglobsčio ir grąžinimo pasienio procedūros, būtų naudojamas asmens sulaikymas, tokios nukrypti leidžiančios taisyklės galėtų būti taikomos tik griežtai nustatyta tvarka ir tik ribotą laikotarpį.

Dėl prieglobsčio ir grąžinimo krizių valdymo procedūrų taikymo suteiktos garantijos, nustatytos Prieglobsčio procedūrų reglamentu ir Grąžinimo direktyva, tebetaikomos prieglobsčio prašytojams ir neteisėtai šalyje esantiems trečiųjų šalių piliečiams ar asmenims be pilietybės, kuriems taikoma pasienio procedūra.

Šiuo pasiūlymu apsaugomos vaiko teisės, nes prieglobsčio krizių valdymo procedūra netaikoma nepilnamečiams, išskyrus labai ribotas aplinkybes, konkrečiai atvejus, kai jie keltų pavojų nacionaliniam saugumui ar viešajai tvarkai atitinkamoje valstybėje narėje.

1951 m. Konvencijos dėl pabėgėlių statuso 33 straipsnyje ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 19 straipsnyje įtvirtinto negrąžinimo principo taip pat laikomasi tada, kai taikomos nuostatos, leidžiančios nukrypti nuo pasienio grąžinimo procedūros vykdant grąžinimą, ir Grąžinimo direktyva. Šiame pasiūlyme aiškiai primenama valstybių narių pareiga visada laikytis šio principo.

4. POVEIKIS BIUDŽETUI

Dėl šio pasiūlymo pobūdžio, susijusio su krizinėmis situacijomis, neįmanoma iš anksto įvertinti jo galimo poveikio biudžetui. Jis bus, kiek įmanoma, įtrauktas į esamų migracijos ir prieglobsčio srities priemonių 2021–2027 m. laikotarpio biudžetą ir, kai reikės, bus naudojamosi 2021–2027 m. daugiamečioje finansinėje programoje numatytais lankstumo mechanizmais. Kai asmenys, kuriems suteikiama neatidėliotina apsauga, taip pat yra tarptautinės apsaugos prašytojai pagal Reglamentą (ES) XXX/XXX [*Prieglobsčio procedūrų reglamentas*], tokių asmenų perkėlimui Europos Sąjungoje skirtų lėšų finansavimo nuostatos yra nustatytos Reglamente (ES) XXX/XXX [*Prieglobsčio ir migracijos valdymas*].

Finansiniai poreikiai dera su dabartine daugiamete finansine programa ir apima Tarybos reglamente (ES, Euratomas) Nr. 1311/2013²⁰ apibrėžtų specialių priemonių naudojimą.

²⁰ 2013 m. gruodžio 2 d. Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 1311/2013, kuriuo nustatoma 2014–2020 m. daugiamečio finansinė programa (OL L 347, 2013 12 20, p. 884).

Prieglobsčio procedūrų atžvilgiu šiuo pasiūlymu nesukuriama jokios finansinės ar administracinės naštos Sąjungai, todėl atitinkamos šio pasiūlymo dalys neturi poveikio Sąjungos biudžetui.

5. IŠSAMUS KONKREČIŲ PASIŪLYMO NUOSTATŲ PAAIŠKINIMAS

Krizės apibrėžtis

Krizinės situacijos sąvoka apima dėl neteisėtai į valstybę narę atvykstančių ar po paieškos ir gelbėjimo operacijų jos teritorijoje išlaipinamų trečiųjų šalių piliečių arba asmenų be pilietybės antplūdžio susidarancias išskirtines situacijas, kurios yra tokio didelio masto, palyginti su atitinkamos valstybės narės gyventojų skaičiumi ir BVP dydžiu, ir tokio pobūdžio, kad tos valstybės narės prieglobsčio, priėmimo arba grąžinimo sistema nėra veiksminga, įskaitant atvejus, kai yra reali tokių išskirtinių antplūdžio situacijų susidarymo rizika. Šis pasiūlymas apima tokias situacijas tik tada, kai įrodoma, kad jos turėtų sunkių padarinių bendros Europos prieglobsčio sistemos arba siūlomą Prieglobsčio ir migracijos valdymo reglamentu nustatomos bendrosios sistemos veikimui.

Konkrečios taisyklės dėl Prieglobsčio ir migracijos valdymo reglamente nustatyto solidarumo mechanizmo privalomo taikymo krizinėje situacijoje

5.1. Privalomas solidarumas krizinėje situacijoje

Šiuo pasiūlymu nustatomos konkrečios taisyklės dėl pasiūlyme dėl Prieglobsčio ir migracijos valdymo reglamento nustatyto solidarumo mechanizmo, kuriuo nustatomos privalomos perkėlimo Europos Sąjungoje arba grąžinimo rėmimo priemonės, taikymo. Šiomis konkrečiomis taisyklėmis nustatoma platesnė privalomo perkėlimo Europos Sąjungoje taikymo sritis, apimanti visus prašytojus, kuriems taikoma arba netaikoma pasienio procedūra, taip pat neteisėtus migrantus ir asmenis, kuriems suteikiama neatidėliotina apsauga pagal šį reglamentą. Be to, nustatomi sutrumpinti terminai, per kuriuos pradedama taikyti Prieglobsčio ir migracijos valdymo reglamente numatyta privalomo solidarumo mechanizmo procedūra. Šiame pasiūlyme numatytas grąžinimo rėmimas skiriasi nuo grąžinimo rėmimo pagal Prieglobsčio ir migracijos valdymo reglamentą, nes prievolė perduoti neteisėtą migrantą į remiančiosios valstybės narės teritoriją bus taikoma, jei atitinkamas asmuo nebus savanoriškai grįžęs ar išsiųstas per keturis mėnesius (vietoj aštuonių mėnesių termino, numatyto Prieglobsčio ir migracijos valdymo reglamente).

Šiuo pasiūlymu Komisijai suteikiami įgaliojimai priimti įgyvendinimo aktus pagal SESV 291 straipsnį dėl tarptautinės apsaugos prašytojų, neteisėtų migrantų ir asmenų, kuriems suteikiama neatidėliotina apsauga pagal šį reglamentą, perkėlimo Europos Sąjungoje, taip pat dėl grąžinimo rėmimo, dėl kurio atsiranda prievolė perduoti neteisėtai šalyje esančius trečiųjų šalių piliečius, kurių grąžinimas remiamas ir kurie nėra grįžę per nustatytus terminus.

Siekiant taikyti konkrečias solidarumo taisykles, Komisija turi nustatyti, kad valstybė narė patiria krizinę situaciją dėl išskirtinės neteisėtai atvykstančių trečiųjų šalių piliečių ar asmenų be pilietybės antplūdžio situacijos, dėl kurios masto ir pobūdžio tos valstybės narės prieglobsčio, priėmimo ar grąžinimo sistema nėra veiksminga ir kuri gali turėti sunkių padarinių bendros Europos prieglobsčio sistemos ar siūlomą Prieglobsčio ir migracijos valdymo reglamentu nustatytos bendrosios sistemos veikimui, arba yra neišvengiama tokios situacijos susidarymo rizika.

Komisija įvertina valstybės narės, prašančios taikyti konkrečias privalomo solidarumo taisykles, pagrįstą prašymą ir nustato, ar yra krizinė situacija, remdamasi pagrįsta informacija, visų pirma ta informacija, kurią renka Komisija pagal ES pasirengimo su migracija susijusioms krizėms ir jų valdymo mechanizmą (Migracinės parengties ir migracijos krizių

valdymo planą), EASO pagal Reglamentą (ES) Nr. 439/2010 ir Europos sienų ir pakrančių apsaugos agentūra pagal Reglamentą (ES) 2019/1896, taip pat siūlomame Prieglobsčio ir migracijos valdymo reglamente nurodyta migracijos valdymo ataskaita.

Kai valstybė narė yra spaudimą patirianti valstybė narė ir naudojasi solidarumo paramos priemonėmis, taip pat kai ji naudojasi tokiomis priemonėmis pagal Prieglobsčio ir migracijos valdymo reglamentą, ji atleidžiama nuo prievolės prisidėti prie perkėlimo Europos Sąjungoje ar remti grąžinimą pagal šį reglamentą.

Komisija organizuoja Solidarumo forumą krizės problemoms spręsti, kad prieš priimdama įgyvendinimo aktą jame galėtų apsvarstyti savo vertinimo išvadas ir nustatyti solidarų atsaką.

5.2. Privalomų solidarumo priemonių taikymo sritis ir konkrečios solidarumo mechanizmo taikymo krizinėse situacijose taisyklės

Šiame pasiūlyme išplečiama su perkėlimu Europos Sąjungoje susijusi taikymo sritis, palyginti su Prieglobsčio ir migracijos valdymo reglamente numatyta atitinkama taikymo sritimi tokiose situacijose, kai patiriamas spaudimas, – jis taip pat bus taikomas tarptautinės apsaugos prašytojams per pasienio procedūrą, neteisėtiems migrantams ir asmenims, kuriems suteikiama neatidėliotina apsauga pagal šį reglamentą. Neteisėtai šalyje esančių trečiųjų šalių piliečių ar asmenų be pilietybės, kuriems taikoma grąžinimo rėmimo priemonė, perdavimas iš krizę patiriančios valstybės narės į remiančiąją valstybę narę būtų vykdomas tuo atveju, jei grąžinimas nebūtų sėkmingai užbaigtas per keturis mėnesius, t. y. po trumpesnio laikotarpio nei tas, kuris nustatytas Prieglobsčio ir migracijos valdymo reglamente (aštuoni mėnesiai).

Solidarumo priemonių įgyvendinimo pagal šį pasiūlymą procedūra bus atliekama per konkrečiai nustatytus sutrumpintus terminus, palyginti su tais, kurie numatyti Prieglobsčio ir migracijos valdymo reglamente. Todėl valstybėms narėms būtų privaloma pateikti krizei skirto solidarumo atsako planą per vieną savaitę nuo tada, kai baigiamas vertinti krizinės situacijos buvimas atitinkamoje valstybėje narėje, ir po to, kai darbą baigia Komisijos organizuotas solidarumo forumas. Tada Komisija per vieną savaitę priima įgyvendinimo aktą, kuriuo nustatomos solidarumo priemonės kiekvienai valstybei narei.

Įgyvendinimo aktu bus nustatytas asmenų, kurie bus perkeliami Europos Sąjungoje ir (arba) kurių grąžinimas iš valstybės narės bus remiamas krizinėje situacijoje, skaičius ir bus nustatytas tų asmenų paskirstymas valstybėms narėms taikant paskirstymo schemą pagal 50 proc. gyventojų ir 50 proc. BVP, kaip nustatyta siūlomame Prieglobsčio ir migracijos valdymo reglamente.

Kitaip nei siūlomo Prieglobsčio ir migracijos valdymo reglamento nuostatos dėl solidarumo, šis pasiūlymas neapima solidarumo priemonių, taikomų pajėgumų stiprinimo, operacinės paramos ir bendradarbiavimo su trečiosiomis šalimis srityse, nes tokios ilgesnio laikotarpio priemonės yra labiau pritaikomos tokioms situacijoms, kai patiriamas spaudimas. Kadangi krizės metu reikia greitai sušvelninti dėl atvykstančių asmenų antplūdžio susidariusią padėtį, šiame siūlomame reglamente turėtų būti daugiausia dėmesio skiriama šiems solidarumo aspektams. Be to, bet kokius pajėgumų stiprinimo, operacinės paramos ir bendradarbiavimo su trečiosiomis valstybėmis sričių poreikius apimtų ES pasirengimo su migracija susijusioms krizėms ir jų valdymo mechanizmas (Migracinės parengties ir migracijos krizių valdymo planas) ir Sąjungos civilinės saugos mechanizmas (SCSM).

Įgyvendinimo aktas priimamas pagal Reglamento (ES) Nr. 182/2011 8 straipsnį, taikomą kartu su jo 5 straipsniu, pagal kurį dėl tinkamai pagrįstų privalomų skubos priežasčių dėl krizinės situacijos, esamos remiamose valstybėse narėse, Komisija įgaliojama priimti įgyvendinimo aktus, kurie pradedami taikyti iškart ir galioja ne ilgesnį kaip vienų metų laikotarpį.

5.3. Prieglobsčio ir grąžinimo procedūros krizinėje situacijoje

Kriterijai ir procedūrinės nuostatos. 3 straipsnyje nustatyti procedūros etapai, atliekami taikant nukrypti leidžiančias taisykles, kurios nustatytos 4, 5 ir 6 straipsniuose. Valstybės narės turi pateikti Komisijai pagrįstą prašymą, kai mano, kad jose yra susidariusi krizinė situacija ir kad būtina taikyti prieglobsčio krizių valdymo procedūrą ar grąžinimo krizių valdymo procedūrą arba reikia taikyti nuostatas, leidžiančias nukrypti nuo tarptautinės apsaugos prašymų registravimo nuostatų. Trečiųjų šalių piliečių tikrinimas pagal Tikrinimo reglamente nustatytas taisykles turėtų būti taikomas numatant galimybę dar penkioms dienoms pratęsti tame reglamente nustatytą penkių dienų terminą. Nukrypti leidžiančias nuostatas gali būti prašoma taikyti atskirai arba kartu, tačiau turi būti atskirai įvykdytos nustatytos kiekvieno straipsnio taikymo sąlygos. Vienos ar kelių atitinkamų valstybių narių prašymu Komisija įgyvendinimo sprendimu, kuris gali būti taikomas vienai arba daugiau valstybių narių, leidžia taikyti nukrypti leidžiančias taisykles tame sprendime nustatytą laikotarpį. Atsižvelgiant į galimą poreikį nedelsiant imtis veiksmų, valstybės narės gali pradėti vienašališkai taikyti nuostatą dėl registravimo termino pratęsimo ne ilgesniam kaip penkiolikos dienų laikotarpiui, o vėliau Komisija gali leisti toliau ją taikyti arba nuspręsti to nedaryti. Nukrypti leidžiančių taisyklių taikymas visais atvejais turi aiškiai nustatytą šešių mėnesių terminą, kurį galima pratęsti ne daugiau kaip vieniems metams pagal prieglobsčio krizių valdymo procedūros ir grąžinimo krizių valdymo procedūros nuostatas ir ne daugiau kaip keturioms savaitėms taikant nuo tarptautinės apsaugos prašytojų registravimo tvarkos nukrypti leidžiančią nuostatą. Šis keturių savaičių laikotarpis gali būti pratęsimas papildomu atitinkamos valstybės narės prašymu, tačiau bet koku atveju bendra jo trukmė neturėtų būti ilgesnė kaip dvylika savaičių.

Prieglobsčio krizių valdymo procedūra. 4 straipsnyje nustatyta valstybių narių galimybė nukrypti nuo pasienio procedūros dėl prieglobsčio pagal siūlomo Prieglobsčio procedūrų reglamento 41 straipsnį, per pasienio procedūrą priimant sprendimus dėl prašymo esmės, kai prašytojas turi valstybės, iš kurios atvykusių asmenų prašymų patenkinimo rodiklis ES mastu yra 75 proc. ar mažesnis, pilietybę, kartu su Prieglobsčio procedūrų reglamento 41 straipsnyje nurodytais atvejais. 75 proc. ar žemesnė prašymų patenkinimo rodiklio riba nustatoma siekiant suteikti valstybėms narėms pagrindą greitai nukreipti trečiųjų šalių piliečius ir asmenis be pilietybės, kad jiems būtų taikoma įprastinė prieglobsčio procedūra pasienyje, tačiau tai neturėtų poveikio jų prieglobsčio prašymų nagrinėjimo rezultatui. Tai skiriasi nuo Prieglobsčio procedūrų reglamente nustatytos 20 proc. prašymų patenkinimo rodiklio ribos, kuri naudojama kaip pagrindas procedūrai paspartinti. Todėl valstybės narės turi toliau taikyti pasienio procedūrą visais tais atvejais, kurie numatyti Prieglobsčio procedūrų reglamente (grėsmė saugumui, prašytojai atvykę iš valstybės, kurios asmenų prašymų vidutinis patenkinimo rodiklis ES mažesnis nei 20 proc.), tačiau gali taikyti pasienio procedūrą visiems kitiems prašytojams, atvykstantiems iš valstybės, kurios asmenų prašymų patenkinimo rodiklis ES mastu yra 75 proc. arba mažesnis. Be to, krizinėje situacijoje pasienio procedūra gali būti valstybių narių taikoma papildomą aštuonių savaičių laikotarpį, pratęsiant Prieglobsčio procedūrų reglamente numatytą dvylikos savaičių laikotarpį.

Gražinimo krizių valdymo procedūra. 5 straipsnyje nustatoma valstybių narių galimybė nukrypti nuo tam tikrų siūlomo Prieglobsčio procedūrų reglamento 41a straipsnyje ir Gražinimo direktyvoje nustatytų gražinimo vykdymo pasienio procedūros nuostatų. Tokios nukrypti leidžiančios nuostatos būtų taikomos trečiųjų šalių piliečiams ar asmenims be pilietybės, kurių prašymai atmesti taikant prieglobsčio krizių valdymo procedūrą, ir tiems asmenims, kuriems taikoma pasienio procedūra pagal siūlomo Prieglobsčio procedūrų reglamento 41 straipsnį, kurių prašymai atmesti prieš tai, kai Komisija priima sprendimą pripažinti tą valstybę narę patiriančia krizinę situaciją, ir kurie neturi teisės pasilikti ir kuriems neleidžiama pasilikti po to sprendimo priėmimo. Nukrypti leidžiančiomis nuostatomis pratęsiama ilgiausia pasienio procedūros trukmė vykdant gražinimą (įskaitant sulaikymą, kai kraštutiniu atveju yra būtina jį naudoti), pridedant papildomą aštuonių savaičių laikotarpį, ir nustatomi nauji konkretūs ir aiškiai apibrėžti atvejai, papildomi nauja redakcija išdėstytoje Gražinimo direktyvoje nustatytiems atvejams, kada galima individualiu atveju daryti prielaidą, kad yra pasislėpimo pavojus, jei neįrodyta kitaip.

Nukrypimas nuo tarptautinės apsaugos prašymų registravimo nuostatos. 6 straipsnyje nustatyta valstybių narių galimybė atidėti tarptautinės apsaugos prašymų registravimą ne ilgiau kaip keturioms savaitėms, nukrypstant nuo siūlomo Prieglobsčio procedūrų reglamento 27 straipsnio.

5.4. Terminų pratęsimas

Tarptautinės apsaugos prašymų registravimas. *Force majeure* situacijose, kai valstybė narė negali laikytis registravimo termino, 7 straipsnyje numatyta keturioms savaitėms pratęsti tarptautinės apsaugos prašymų registravimą valstybėse narėse, nukrypstant nuo siūlomo Prieglobsčio procedūrų reglamento 27 straipsnio. Tokią *force majeure* situaciją patiriančios valstybės narės turi informuoti Komisiją apie tą situaciją ir nurodyti, dėl kokių konkrečių priežasčių jos taiko nukrypti leidžiančią nuostatą. Atitinkama valstybė narė taip pat informuoja Komisiją apie *force majeure* situacijos pabaigą, po kurios registracijos termino pratęsimas nebetaikytinas.

Reglamente (ES) Nr. XXX/XXX [Prieglobsčio ir migracijos valdymas] nustatyti terminai. *Force majeure* situacijose, kai valstybė narė negali taikyti prašymų perimti savo žinion ir pranešimų apie atsiėmimą siuntimo ir atsakymo į juos procedūros per siūlomame Prieglobsčio ir migracijos valdymo reglamente nustatytus terminus arba laikytis prašytojo perdavimo į atsakingą valstybę narę termino, nustatytomis konkrečiomis nukrypti leidžiančiomis nuostatomis valstybėms narėms leidžiama pratęsti atitinkamus terminus, laikantis griežtų sąlygų. Tokias *force majeure* situacijas patiriančios valstybės narės turi informuoti Komisiją apie esamą situaciją ir nurodyti konkrečias priežastis, dėl kurių taikoma nukrypti leidžianti nuostata. Atitinkama valstybė narė taip pat informuoja Komisiją apie *force majeure* situacijos pabaigą, po kurios pratęsti terminai nebetaikytini.

Reglamente (ES) XXX/XXX [Prieglobsčio ir migracijos valdymas] ir šiame reglamente nustatytų solidarumo prievolių taikymo termino pratęsimas. Kai dėl konkrečioje

valstybėje narėje esančios *force majeure* situacijos ta valstybė negali atlikti savo prievolių, nustatytų pagal solidarumo mechanizmą siūlomame Prieglobsčio ir migracijos valdymo reglamente arba numatytų šiame reglamente, valstybė narė gali pranešti Komisijai apie tokią situaciją ir tokių solidarumo priemonių įgyvendinimo terminą pratęsti ne daugiau kaip šešiams mėnesiams.

Neatidėliotinos apsaugos suteikimas. 10 straipsnyje numatyta suteikti neatidėliotinos apsaugos statusą perkeltiesiems asmenims, kuriems kilmės šalyje kyla išskirtinai didelė rizika patirti beatodairišką smurtą ginkluoto konflikto padėties metu ir kurie negali grįžti į tą trečiąją šalį. Komisija įgyvendinimo aktu nustato šio straipsnio taikymo poreikį ir konkrečią atitinkamų asmenų grupę. Tame įgyvendinimo akte nustatytu taikymo laikotarpiu valstybės narės gali laikinai sustabdyti tarptautinės apsaugos prašymų nagrinėjimą ir suteikti neatidėliotiną apsaugą reikiamus kriterijus atitinkantiems asmenims. Šis sustabdymo laikotarpis gali būti pratęstas ne daugiau kaip vieniems metams, o po to prieglobsčio prašymų nagrinėjimas turi būti tęsiamas. Taip bus užtikrinta būtina atitinkamų asmenų apsauga ir kartu sumažintas spaudimas, patiriamas valstybės narės, kuriai tenka vienu metu nagrinėti daug prieglobsčio prašymų.

Asmenys, kuriems suteikta neatidėliotina apsauga, tuo pat metu tebėra tarptautinės apsaugos prašytojai, tačiau jie turėtų turėti tas pačias ekonomines ir socialines teises, kurios suteikiamos papildomos apsaugos gavėjams, kaip nustatyta Reglamente (ES) XXX/XXX [*Priskyrimo reglamentas*]. Neatidėliotinos apsaugos suteikimas neatleidžia valstybės narės nuo prievolės nustatyti už prašymo nagrinėjimą atsakingą valstybę narę pagal Reglamentą (ES) XXX/XXX [*Prieglobsčio ir migracijos valdymas*], tačiau tai suteikia atitinkamam asmeniui galimybę turėti šį statusą, kol atliekama procedūra pagal tą reglamentą. Kai atsakinga valstybė narė pripažįstama kita valstybė narė, neatidėliotinos apsaugos statusas panaikinamas atlikus asmens perdavimą pagal tą reglamentą. Jeigu atitinkami asmenys persikeltų į kitas valstybes nares ir ten prašytų suteikti tarptautinę apsaugą, atsakinga valstybė narė taip pat būtų įpareigota juos atsiimti pagal Reglamentą (ES) XXX/XXX [*Prieglobsčio ir migracijos valdymas*]. Kadangi šis pasiūlymas apima konkrečias taisykles dėl asmenų perkėlimo ES krizinėse situacijose dėl atvykstančių asmenų antplūdžio į valstybės narės teritoriją, ir pagrindinės tokio perkėlimo ES nuostatos pateikiamos šiame pasiūlyme ir pasiūlyme dėl Prieglobsčio ir migracijos valdymo reglamento, Komisija ketina atsiimti savo 2015 m. pasiūlymą dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo nustatomas krizinis perkėlimo ES mechanizmas ir iš dalies keičiamas 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 604/2013, kuriuo išdėstomi valstybės narės, atsakingos už trečiosios šalies piliečio arba asmens be pilietybės vienoje iš valstybių narių pateikto tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą, nustatymo kriterijai ir mechanizmai²¹.

Atsižvelgiant į tai, kaip keičiamos priskyrimo prie tarptautinės apsaugos gavėjų sąvokos ir taisyklės, ir turint omenyje, kad šiuo reglamentu nustatomos taisyklės dėl neatidėliotinos apsaugos statuso suteikimo krizinėse situacijose, turėtų būti panaikinta Laikinosios apsaugos

²¹ COM(2015) 450 *final*.

direktyva. Pagal šį pasiūlymą neatidėliotina apsauga turėtų būti suteikiama iš trečiųjų šalių perkeltiesiems asmenims, kuriems kyla didelė rizika patirti beatodairišką smurtą išskirtinės ginkluoto konflikto padėties metu ir kurie negali grįžti į savo kilmės šalį.

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS

dėl krizinių ir *force majeure* situacijų migracijos ir prieglobsčio srityje

(Tekstas svarbus EEE)

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 78 straipsnio 2 dalies c, d ir e punktus ir 79 straipsnio 2 dalies c punktą,

atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,

teisėkūros procedūra priimamo akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,

atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę¹,

atsižvelgdami į Regionų komiteto nuomonę²,

laikydami įprastos teisėkūros procedūros,

kadangi:

- (1) Sąjungoje kuriant laisvės, saugumo ir teisingumo erdvę turėtų būti užtikrinta, kad nebūtų vykdoma asmenų kontrolė kertant vidaus sienas, ir turėtų būti formuojama valstybių narių solidarumu grindžiama bendra prieglobsčio, imigracijos ir išorės sienų kontrolės politika, kuri būtų teisinga trečiųjų šalių piliečiams;
- (2) todėl, siekiant tikslo stiprinti valstybių narių tarpusavio pasitikėjimą, būtina vadovautis visapusišku požiūriu;
- (3) pagal šį visapusišką požiūrį turėtų būti susieta prieglobsčio, migracijos valdymo, grąžinimo, išorės sienų apsaugos ir partnerystės su atitinkamomis trečiosiomis šalimis politika, pripažįstant, kad bendro požiūrio veiksmingumas priklauso nuo bendro ir darnaus visų komponentų valdymo. Visapusišku požiūriu turėtų būti užtikrinama, kad Sąjunga turėtų konkrečias veiksmingo migracijos valdymo taisykles, įskaitant taikomą privalomą solidarumo mechanizmą, ir būtų imamasi visų reikalingų krizės prevencijos priemonių;
- (4) net ir imantis būtinų prevencinių priemonių negalima atmesti tikimybės, kad dėl Sąjungai ir jos valstybėms narėms nepavaldžių aplinkybių gali susidaryti krizinė ar *force majeure* situacija migracijos ir prieglobsčio srityje;
- (5) šis reglamentas turėtų prisidėti prie visapusiško požiūrio ir jį papildyti, nes juo tarptautinės apsaugos ir grąžinimo srityje nustatomos konkrečios procedūros ir mechanizmai, taikytini išskirtinėmis krizinėmis situacijos aplinkybėmis. Juo turėtų būti visų pirma užtikrinamas veiksmingas solidarumo principo taikymas ir teisingas

¹ OL C , , p. .

² OL C , , p. .

atsakomybės pasidalijimas, taip pat atitinkamų prieglobsčio ir grąžinimo procedūrų taisyklių derinimas, kad valstybės narės ir Sąjunga turėtų reikiamas priemones ir pakankamai laiko toms procedūroms atlikti;

- (6) konkrečioje valstybėje narėje gali susidaryti krizinė situacija dėl masinio asmenų, neteisėtai kertančių sieną per trumpą laiką, antplūdžio. Be to, dėl neleistino asmenų judėjimo ir dėl valstybės narės, į kurią atvykstama pirmiausia, nepakankamo pajėgumo nagrinėti tokių trečiųjų šalių piliečių tarptautinės apsaugos prašymus tai gali turėti padarinių ne tik tos valstybės narės, bet ir visos Sąjungos prieglobsčio ir migracijos sistemos veikimui. Būtina nustatyti konkrečias taisykles ir mechanizmus, kad būtų galima imtis efektyvių veiksmų tokioms situacijoms spręsti;
- (7) kartu su krizinėmis situacijomis valstybės narės gali susidurti su neįprastomis ir nenumatytomis aplinkybėmis, kurios nėra joms pavaldžios ir kurių padarinių išvengti neįmanoma net ir imantis visų deramų atsargumo priemonių. Dėl tokių *force majeure* situacijų gali būti neįmanoma laikytis reglamentais (ES) XXX/XXX [*Prieglobsčio procedūrų reglamentas*] ir (ES) XXX/XXX [*Prieglobsčio ir migracijos valdymas*] nustatytų terminų dėl tarptautinės apsaugos prašymų registravimo ar už tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą atsakingos valstybės narės nustatymo procedūrų atlikimo. Siekiant užtikrinti tolesnį bendros prieglobsčio sistemos efektyvumą ir teisingumą ir kartu garantuojant tarptautinės apsaugos poreikių ištyrimą tinkamu laiku ir teisinį tikrumą, tokiose situacijose turėtų būti taikomi ilgesni prašymų registravimo ir atsakomybės nustatymo bei prašytojų perkėlimo į atsakingą valstybę narę procedūrų terminai. *Force majeure* situaciją patiriančios valstybės narės taip pat turėtų gebėti, kai reikia, per pratęstą terminą įgyvendinti solidarumo priemones, kurių jos turi imtis pagal šiame reglamente ir Reglamente (ES) XXX/XXX [*Prieglobsčio ir migracijos valdymas*] nustatytą solidarumo mechanizmą;
- (8) solidarumo mechanizmas, taikytinas situacijose, kai patiriamas migracijos spaudimas, kaip nustatyta Reglamente (ES) XXX/XXX [*Prieglobsčio ir migracijos valdymas*], turėtų būti derinamas prie konkrečių krizinės situacijos poreikių išplečiant tame reglamente nustatytą solidarumo priemonių subjektinę taikymo sritį ir nustatant trumpesnius terminus;
- (9) konkrečiai valstybei narei skirtų priemonių patvirtinimas neturėtų daryti poveikio Tarybos galimybei, remiantis Komisijos pasiūlymu, patvirtinti laikinas priemones pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 78 straipsnio 3 dalį tuo atveju, kai valstybėje narėje susidaro nepaprastoji padėtis dėl staigaus trečiųjų šalių piliečių antplūdžio;
- (10) siekiant padėti greitai sumažinti spaudimą, kurį valstybė narė patiria krizinėje situacijoje, asmenų perkėlimas ES turėtų būti vykdomas tokiu mastu, kad apimtų visų kategorijų tarptautinės apsaugos prašytojus, įskaitant asmenis, kuriems suteikiama neatidėliotina apsauga, taip pat tarptautinės apsaugos gavėjus ir neteisėtus migrantus. Be to, grąžinimą remianti valstybė narė turėtų į savo teritoriją perkelti trečiosios šalies pilietį, neteisėtai esantį remiamoje valstybėje narėje, jei tas asmuo savanoriškai negrįžta ir nėra išsiunčiamas per keturis mėnesius, vietoj aštuonių mėnesių, kaip numatyta Reglamente (ES) XXX/XXX [*Prieglobsčio ir migracijos valdymas*];
- (11) Reglamente (ES) XXX/XXX [*Prieglobsčio ir migracijos valdymas*] nustatytos perkėlimo ES vykdymo ir grąžinimo rėmimo procedūrinės taisyklės turėtų būti taikomos siekiant užtikrinti tinkamą solidarumo priemonių įgyvendinimą krizinėje situacijoje, nors jos turėtų būti derinamos atsižvelgiant į tos situacijos sudėtingumą ir priemonių neatidėliotinumą;

- (12) krizinėse situacijose valstybėms narėms gali reikėti įvairesnių priemonių rinkinio, kad galėtų tvarkingai valdyti atvykstančių trečiųjų šalių piliečių antplūdį ir sustabdyti neleistiną judėjimą. Tokios priemonės turėtų apimti prieglobsčio krizių valdymo procedūros ir grąžinimo krizių valdymo procedūros taikymą;
- (13) kad valstybės narės gebėtų tvarkyti daug tarptautinės apsaugos prašymų susidarius krizinėms situacijoms, reikėtų nustatyti ilgesnį tarptautinės apsaugos prašymų, teikiamų tokiose krizinėse situacijose, registravimo terminą. Toks termino pratęsimas neturėtų daryti poveikio prieglobsčio prašytojų teisėms, kurias garantuoja Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartija;
- (14) siekiant užtikrinti, kad valstybės narės galėtų pakankamai lanksčiai imtis veiksmų, kai patiria didelį migrantų, norinčių prašyti prieglobsčio, antplūdį, reikėtų išplėsti Reglamento (ES) XXX/XXX [*Prieglobsčio procedūrų reglamentas*] 41 straipsnyje nustatytos pasienio procedūros taikymą, ir pagal prieglobsčio krizių valdymo procedūrą valstybės narės turėtų gebėti per pasienio procedūrą priimti sprendimą taip pat dėl prašymo esmės tais atvejais, kai prašytojas yra tokios šalies pilietis (arba, asmenų be pilietybės atveju, anksčiau turėjęs nuolatinę gyvenamąją vietą toje trečiojoje šalyje), iš kurios atvykusių asmenų tarptautinės apsaugos prašymų patenkinimo sprendimų dalis Sąjungos mastu yra 75 proc. arba mažesnė. Todėl taikant krizinę pasienio procedūrą valstybės narės turėtų toliau taikyti pasienio procedūrą, kaip numatyta Reglamento (ES) XXX/XXX [*Prieglobsčio procedūrų reglamentas*] 41 straipsnyje, tačiau turėtų gebėti pasienio procedūrą plačiau taikyti ir tų trečiųjų šalių, iš kurių atvykstančių asmenų prieglobsčio prašymų patenkinimo vidutinis rodiklis ES mastu yra didesnis nei 20 proc., bet mažesnis nei 75 proc., piliečiams;
- (15) trečiųjų šalių piliečių tikrinimas pagal Reglamente (ES) Nr. XXX/XXX [*Tikrinimo reglamentas*] nustatytas taisykles turėtų būti taikomas numatant galimybę dar 5 dienoms pratęsti penkių dienų terminą, kaip nustatyta tame reglamente;
- (16) krizinėje situacijoje, atsižvelgiant į galimą spaudimą prieglobsčio sistemai, valstybės narės turėtų turėti galimybę neleisti į jų teritoriją atvykti prieglobsčio prašytojams, kuriems taikoma pasienio procedūra, ilgesnį laikotarpį negu Reglamento (ES) XXX/XXX [*Prieglobsčio procedūrų reglamentas*] 41 straipsnio 11 ir 13 dalyse nustatyti laikotarpiai. Tačiau tos procedūros turėtų būti kuo greičiau užbaigtos ir bet koku atveju atitinkami laikotarpiai turėtų būti pratęsti ne ilgesniam kaip aštuonių savaičių papildomam laikotarpiui; jei tų procedūrų neįmanoma užbaigti iki to pratęsto laikotarpio pabaigos, prašytojams turėtų būti leista atvykti į valstybės narės teritoriją tuo tikslu, kad būtų užbaigta tarptautinės apsaugos suteikimo procedūra;
- (17) grąžinimo krizių valdymo procedūra turėtų krizinėje situacijoje palengvinti neteisėtai šalyje esančių trečiųjų šalių piliečių, kurių prašymai atmesti per prieglobsčio krizių valdymo procedūrą ir kurie neturi teisės pasilikti ir kuriems neleidžiama pasilikti, grąžinimą, suteikiant kompetentingoms nacionalinėms institucijoms reikiamų priemonių ir pakankamai laiko grąžinimo procedūroms deramai stropiai atlikti. Kad būtų įmanomas veiksmingas atsakas į krizines situacijas, grąžinimo krizių valdymo procedūra taip pat turėtų būti taikoma prieglobsčio prašytojams, trečiųjų šalių piliečiams ir asmenims be pilietybės, kuriems taikoma siūlomo Reglamento (ES) XXX/XXX [*Prieglobsčio procedūrų reglamentas*] 41 straipsnyje nurodyta pasienio procedūra, kurių prašymai atmesti prieš tai, kai priimtas Komisijos sprendimas pripažinti valstybę narę patiriančia krizinę situaciją, ir kurie neturi teisės pasilikti ir kuriems neleidžiama pasilikti po tokio sprendimo priėmimo;

- (18) kai taikoma grąžinimo krizių valdymo procedūra, neteisėtai esantiems trečiųjų šalių piliečiams ar asmenims be pilietybės, kurie neturi teisės pasilikti ir kuriems neleidžiama pasilikti, neturėtų būti leidžiama atvykti į atitinkamos valstybės narės teritoriją ir jie turėtų būti laikomi Reglamento (ES) XXX/XXX [*Prieglobsčio procedūrų reglamentas*] 41a straipsnio 2 dalyje nurodytose vietose ne ilgesnį laikotarpį negu nustatyta tame straipsnyje, kad institucijos galėtų išspręsti krizines situacijas ir užbaigti grąžinimo procedūras; šiuo tikslu būtų galima pratęsti ilgiausią 12 savaičių pasienio procedūros trukmę vykdant grąžinimą, kaip nustatyta Reglamento (ES) XXX/XXX [*Prieglobsčio procedūrų reglamentas*] 41a straipsnio 2 dalyje, papildomam ne ilgesniam kaip aštuonių savaičių laikotarpiui. Per tą laikotarpį turėtų būti galima tęsti neteisėtai šalyje esančių trečiųjų šalių piliečių sulaikymą, taikant Reglamento (ES) XXX/XXX [*Prieglobsčio procedūrų reglamentas*] 41a straipsnio 5 ir 6 dalis, jei laikomasi Direktyvoje XXX/XXX/ES [*nauja redakcija išdėstyta Grąžinimo direktyva*] nustatytų garantijų ir sąlygų dėl sulaikymo, įskaitant individualų kiekvieno atvejo vertinimą, teisminę sulaikymo kontrolę ir deramas sulaikymo sąlygas;
- (19) kad būtų galima tinkamai valdyti krizinę situaciją ir užtikrinti tinkamą susijusių prieglobsčio ir grąžinimo procedūros taisyklių derinimą, Komisija turėtų, atsižvelgdama į atitinkamų valstybių narių pagrįstą prašymą, įgyvendinimo sprendimu leisti joms taikyti atitinkamas nukrypti leidžiančias taisykles. Tokiu įgyvendinimo sprendimu galėtų būti vienai ar daugiau prašančių valstybių narių leidžiama nukrypti nuo atitinkamų taisyklių;
- (20) Komisija turėtų išnagrinėti valstybės narės pateiktą pagrįstą prašymą atsižvelgdama į pagrįstą informaciją, surinktą pagal Reglamentą (ES) XXX/XXX [*Prieglobsčio agentūros reglamentas*] ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2019/1896³, taip pat migracijos valdymo ataskaitą, nurodytą Reglamente (ES) XXX/XXX [*Prieglobsčio ir migracijos valdymas*];
- (21) siekiant suteikti valstybėms narėms papildomo laiko krizinei situacijai išspręsti ir kartu užtikrinti, kad būtų galima veiksmingai ir kuo greičiau naudotis atitinkamomis procedūromis ir teisėmis, Komisija turėtų leisti taikyti prieglobsčio krizių valdymo procedūrą ir grąžinimo krizių valdymo procedūrą šešių mėnesių laikotarpiu, kurį būtų galima pratęsti ne ilgesniam kaip vienu metų laikotarpiui. Pasibaigus atitinkamam laikotarpiui, pagal prieglobsčio ir grąžinimo krizių valdymo procedūras pratęsti terminai nebeturėtų būti taikomi naujiems tarptautinės apsaugos prašymams;
- (22) dėl tų pačių priežasčių Komisija turėtų leisti taikyti nukrypti leidžiančias taisykles dėl registravimo termino ne ilgesniu kaip keturių savaičių laikotarpiu, kuris turėtų būti pratęstas atitinkamai valstybei narei pateikus naują pagrįstą prašymą. Vis dėlto visas asmenų prašymų nagrinėjimo laikotarpis neturėtų būti ilgesnis kaip dvylika savaičių;
- (23) krizinėje situacijoje valstybės narės turėtų turėti galimybę sustabdyti tarptautinės apsaugos prašymų, kuriuos pateikia iš trečiųjų šalių perkeltieji asmenys, negalintys grįžti į savo kilmės šalį, kurioje jiems kyla didelė rizika patirti beatodairišką smurtą išskirtinės ginkluoto konflikto padėties metu, nagrinėjimą. Tokiu atveju tiems asmenims turėtų būti suteiktas neatidėliotinos apsaugos statusas. Valstybės narės

³ 2019 m. lapkričio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2019/1896 dėl Europos sienų ir pakrančių apsaugos pajėgų, kuriuo panaikinami reglamentai (ES) Nr. 1052/2013 ir (ES) 2016/1624 (OL L 295, 2019 11 14, p. 1).

turėtų atnaujinti jų prašymų nagrinėjimą praėjus ne daugiau kaip vieniems metams po jų nagrinėjimo sustabdymo;

- (24) asmenys, kuriems suteikta neatidėliotina apsauga, turėtų būti toliau laikomi tarptautinės apsaugos prašytojais, atsižvelgiant į tai, kad dar neišnagrinėti jų tarptautinės apsaugos prašymai pagal Reglamentą (ES) XXX/XXX [*Prieglobsčio procedūrų reglamentas*], taip pat pagal Reglamentą (ES) XXX/XXX [*Prieglobsčio ir migracijos valdymas*];
- (25) valstybės narės turėtų užtikrinti, kad neatidėliotinos apsaugos statuso turėtojai galėtų faktiškai naudotis visomis taikomomis Reglamente (ES) XXX/XXX [*Priskyrimo reglamentas*] nustatytais teisėmis, lygiavertėmis toms teisėms, kurias turi papildomos apsaugos gavėjai;
- (26) siekiant tinkamai įvertinti neatidėliotinos apsaugos gavėjų pateiktus tarptautinės apsaugos prašymus, prieglobsčio procedūros turėtų būti tęsiamos praėjus ne daugiau kaip vieniems metams nuo tų procedūrų sustabdymo;
- (27) nuo tada, kai priimta Tarybos direktyva 2001/55/EB⁴, labai pasikeitė priskyrimo prie tarptautinės apsaugos gavėjų taisyklės. Kadangi šiame reglamente nustatomos taisyklės dėl neatidėliotinos apsaugos statuso suteikimo krizinėse situacijose iš trečiųjų šalių perkeltiesiems asmenims, negalintiems grįžti į kilmės šalį, ir nustatomos konkrečios solidarumo dėl tokių asmenų taisyklės, Direktyva 2001/55/EB turėtų būti panaikinta;
- (28) turėtų būti nustatytos konkrečios taisyklės dėl *force majeure* situacijų, kad valstybės narės galėtų pratęsti Reglamente (ES) XXX/XXX [*Prieglobsčio ir migracijos valdymas*] nustatytus terminus, laikydamosi griežtų sąlygų, tada, kai tų terminų laikytis neįmanoma dėl išskirtinės situacijos. Toks pratęsimas turėtų būti taikomas nustatytiems prašymų perimti savo žinion ir pranešimų apie atsiėmimą siuntimo ir atsakymo į juos terminams, taip pat terminui, per kurį prašytojas perduodamas atsakingai valstybei narei;
- (29) taip pat turėtų būti nustatytos konkrečios taisyklės dėl *force majeure* situacijų, kad valstybės narės galėtų, laikydamosi griežtų sąlygų, pratęsti tarptautinės apsaugos prašymų registravimo terminus, nustatytus Reglamente (ES) XXX/XXX [*Prieglobsčio procedūrų reglamentas*]. Šiais atvejais tarptautinės apsaugos prašymai turėtų būti tos valstybės narės užregistruoti ne vėliau kaip po keturių savaičių nuo jų pateikimo;
- (30) tokiose *force majeure* situacijose atitinkama valstybė narė turėtų pranešti Komisijai ir, kai tinka, kitoms valstybėms narėms apie savo ketinimą taikyti atitinkamas nuo tų terminų nukrypti leidžiančias nuostatas, taip pat nurodydama konkrečias numatomo jų taikymo priežastis ir laikotarpį, kuriuo jos bus taikomos;
- (31) *force majeure* situacijose, dėl kurių valstybė narė negali atlikti prievolės imtis solidarumo priemonių per Reglamente (ES) XXX/XXX [*Prieglobsčio ir migracijos valdymas*] ir šiame reglamente nustatytus terminus, ta valstybė narė turėtų turėti galimybę Komisijai ir kitoms valstybėms narėms pranešti konkrečias priežastis, dėl kurių ji mano patirianti tokią situaciją, ir pratęsti terminą, per kurį turi būti imtasi solidarumo priemonių;

⁴ 2001 m. liepos 20 d. Tarybos direktyva 2001/55/EB dėl minimalių normų, suteikiant perkeltiesiems asmenims laikiną apsaugą esant masiniam srautui, ir dėl priemonių, skatinančių valstybių narių tarpusavio pastangų priimančius tokius asmenis ir atsakant už tokio veiksmo padarinius pusiausvyrą (OL L 212, 2001 8 7, p. 12).

- (32) kai valstybė narė nebepatiria *force majeure* situacijos, ji turėtų kuo greičiau pranešti Komisijai ir, kai tinka, kitoms valstybėms narėms apie tos situacijos pabaigą. Terminai, taikomi nukrypstant nuo Reglamento (ES) XXX/XXX [*Prieglobsčio ir migracijos valdymas*], neturėtų būti taikomi naujiems po to pranešimo dienos teikiams tarptautinės apsaugos prašymams ar po to pranešimo dienos nustatomiems neteisėtai šalyje esantiems trečiųjų šalių piliečiams ar asmenims be pilietybės. Po tokio pranešimo turėtų būti pradėti taikyti Reglamente (ES) XXX/XXX [*Prieglobsčio procedūrų reglamentas*] nustatyti terminai;
- (33) siekiant remti valstybes nares, kurios kaip solidarumo priemonę atlieka asmenų perkėlimą ES, turėtų būti teikiama finansinė parama iš ES biudžeto;
- (34) siekiant užtikrinti vienodas šio reglamento įgyvendinimo sąlygas, Komisijai turėtų būti suteikti įgyvendinimo įgaliojimai. Tais įgaliojimais turėtų būti naudojamosi laikantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 182/2011⁵;
- (35) tvirtinant solidarumo priemonės krizinėse situacijose, kad būtų leista taikyti nuo nuostatų nukrypti leidžiančias procedūrines taisykles ir suteikiamas neatidėliotinos apsaugos statusas, turėtų būti taikoma nagrinėjimo procedūra;
- (36) dėl tinkamai pagrįstų privalomų skubos priežasčių dėl krizinės situacijos, susidariusios valstybėse narėse, Komisija turėtų priimti iškart taikomus įgyvendinimo aktus;
- (37) šiame reglamente gerbiama pagrindinė teisė ir laikomasi Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje pripažintų principų, ypač dėl pagarbos žmogaus orumui, teisės į gyvybę, kankinimo ir nežmoniško ar žeminančio elgesio ar baudimo uždraudimo, teisės į prieglobstį ir apsaugos perkėlimo, išsiuntimo ar ekstradicijos atvejų. Šis reglamentas turėtų būti įgyvendinamas laikantis Chartijos ir bendrųjų Sąjungos teisės principų, taip pat tarptautinės teisės nuostatų, apimančių pabėgėlių apsaugą, prievolę gerbti žmogaus teises ir negražinimo prievolę;
- (38) pagal prie Europos Sąjungos sutarties ir SESV pridėto Protokolo Nr. 22 dėl Danijos pozicijos 1 ir 2 straipsnius Danija nedalyvauja priimant šį reglamentą ir jis nėra jai privalomas ar taikomas. Kadangi šio reglamento 8 straipsnyje nustatomi pakeitimai, kaip apibrėžta Europos bendrijos ir Danijos Karalystės susitarimo dėl valstybės narės, atsakingos už Danijoje ar kitoje Europos Sąjungos valstybėje narėje pateikto prieglobsčio prašymo nagrinėjimą, nustatymo kriterijų ir mechanizmų ir „Eurodac“ sistemos, skirtos pirštų atspaudams lyginti, siekiant veiksmingai taikyti Dublino konvenciją⁶, 3 straipsnyje, Danija apie savo sprendimą įgyvendinti ar neįgyvendinti tokių pakeitimų turinį turi pranešti Komisijai tuo metu, kai priimami tie pakeitimai, arba per 30 dienų po jų priėmimo;
- (39) [pagal prie ES sutarties ir SESV pridėto Protokolo Nr. 21 dėl Jungtinės Karalystės ir Airijos pozicijos dėl laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės 3 straipsnį Airija pranešė apie savo pageidavimą dalyvauti priimant ir taikant šį reglamentą;]

ARBA

- (40) [pagal prie ES sutarties ir SESV pridėto Protokolo Nr. 21 dėl Jungtinės Karalystės ir Airijos pozicijos dėl laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės 1 ir 2 straipsnius ir

⁵ 2011 m. vasario 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 182/2011, kuriuo nustatomos valstybių narių vykdomos Komisijos naudojimosi įgyvendinimo įgaliojimais kontrolės mechanizmų taisyklės ir bendrieji principai (OL L 55, 2011 2 28, p. 13).

⁶ OL L 66, 2006 3 8, p. 38.

nedarant poveikio to protokolo 4 straipsniui Airija nedalyvauja priimant šį reglamentą ir jis nėra jai privalomas ar taikomas;]

- (41) Islandijos ir Norvegijos atžvilgiu šio reglamento 8 straipsnio nuostatos reiškia naujus teisės aktus srityje, kurią apima Europos bendrijos ir Islandijos Respublikos bei Norvegijos Karalystės sudaryto susitarimo dėl valstybės, atsakingos už prieglobsčio prašymo, pateikto valstybėje narėje arba Islandijoje ar Norvegijoje, nagrinėjimą, nustatymo kriterijų ir mechanizmų⁷ priedo dalykinė sritis;
- (42) Šveicarijos atžvilgiu šio reglamento 8 straipsnio nuostatos reiškia aktus ar priemones, kuriais iš dalies keičiamos Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimo dėl kriterijų ir mechanizmų, padedančių nustatyti valstybę, atsakingą už valstybėje narėje ar Šveicarijoje pateikto prieglobsčio prašymo nagrinėjimą⁸, 1 straipsnio nuostatos arba tomis nuostatomis remiamasi;
- (43) Lichtenšteino atžvilgiu šio reglamento 8 straipsnio nuostatos reiškia aktus ar priemones, kuriais iš dalies keičiamos 1 straipsnio nuostatos Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos susitarime dėl kriterijų ir mechanizmų, padedančių nustatyti valstybę, atsakingą už valstybėje narėje ar Šveicarijoje pateikto prieglobsčio prašymo nagrinėjimą, į kurią daroma nuoroda Europos bendrijos, Šveicarijos Konfederacijos ir Lichtenšteino Kunigaikštystės protokole dėl Lichtenšteino Kunigaikštystės prisijungimo prie Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimo dėl kriterijų ir mechanizmų, padedančių nustatyti valstybę, atsakingą už valstybėje narėje ar Šveicarijoje pateikto prieglobsčio prašymo nagrinėjimą⁹, 3 straipsnyje,

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

I SKYRIUS. BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis

Dalykas

- 1. Šis reglamentas taikomas Sąjungoje krizinėse ir *force majeure* situacijose migracijos ir prieglobsčio srityje ir juo nustatomos konkrečios taisyklės, leidžiančios nukrypti nuo reglamentų (ES) XXX/XXX [*Prieglobsčio ir migracijos valdymas*] ir (ES) XXX/XXX [*Prieglobsčio procedūrų reglamentas*] ir Direktyvos XXX [*nauja redakcija išdėstyta Grąžinimo direktyva*] nuostatų.
- 2. Šiame reglamente krizinė situacija turi būti suprantama kaip:
 - (a) dėl neteisėtai į valstybę narę atvykstančių ar po paieškos ir gelbėjimo operacijų jos teritorijoje išlaipinamų trečiųjų šalių piliečių arba asmenų be pilietybės antplūdžio susidaranti išskirtinė situacija, kuri yra tokio didelio masto, palyginti su atitinkamos valstybės narės gyventojų skaičiumi ir BVP dydžiu, ir tokio pobūdžio, kad tos valstybės narės prieglobsčio, priėmimo arba grąžinimo sistema nėra veiksminga, ir galinti turėti sunkių padarinių bendros Europos prieglobsčio sistemos arba bendrosios sistemos, kaip nustatyta Reglamentu (ES) XXX/XXX [*Prieglobsčio ir migracijos valdymas*], veikimui, arba

⁷ OL L 93, 2001 4 3, p. 40.

⁸ OL L 53, 2008 2 27, p. 5.

⁹ OL L 160, 2011 6 18, p. 37.

- (b) reali tokios situacijos susidarymo rizika.

II SKYRIUS. SOLIDARUMO MECHANIZMAS

2 straipsnis

Solidarumas krizinėse situacijose

1. Siekiant teikti solidarumo įnašus valstybei narei krizinėse situacijose, kaip nustatyta 1 straipsnio 2 dalies a punkte, Reglamento (ES) XXX/XXX [*Prieglobsčio ir migracijos valdymas*] IV dalis taikoma *mutatis mutandis*, išskyrus 45 straipsnio 1 dalies d punkto, 47 straipsnio, 48 straipsnio, 49 straipsnio, 51 straipsnio 3 dalies b punkto iii papunkčio ir 4 dalies, 52 straipsnio 2 ir 5 dalių ir 53 straipsnio 2 dalies antros ir trečios pastraipų nuostatas.
2. Nukrypstant nuo 50 straipsnio 3 dalies, toje dalyje nurodytas vertinimas apima atitinkamoje valstybėje narėje per praėjusį [vieną] mėnesį buvusią situaciją.
3. Nukrypstant nuo Reglamento (ES) XXX/XXX [*Prieglobsčio ir migracijos valdymas*] 51 straipsnio 1 dalies, 52 straipsnio 3 dalies ir 53 straipsnio 1 dalies, tomis nuostatomis nustatyti terminai sutrumpinami iki vienos savaitės.
4. Nukrypstant nuo Reglamento (ES) XXX/XXX [*Prieglobsčio ir migracijos valdymas*] 51 straipsnio 2 dalies, toje dalyje nurodytoje ataskaitoje nurodoma, ar atitinkama valstybė narė yra patekusi į krizinę situaciją, kaip apibrėžta šio reglamento 1 straipsnio 2 dalies a punkte.
5. Nukrypstant nuo Reglamento (ES) XXX/XXX [*Prieglobsčio ir migracijos valdymas*] 51 straipsnio 3 dalies b punkto ii papunkčio, 52 straipsnio 1 dalies ir 3 dalies pirmos pastraipos ir 53 straipsnio 3 dalies a punkto nuostatų, perkėlimas Europos Sąjungoje taikomas ne tik to reglamento 45 straipsnio 1 dalies a ir c punktuose nurodytiems asmenims, bet ir 45 straipsnio 2 dalies a ir b punktuose nurodytiems asmenims.
6. Nukrypstant nuo Reglamento (ES) XXX/XXX [*Prieglobsčio ir migracijos valdymas*] 54 straipsnio, pagal tame straipsnyje nustatytą formulę apskaičiuojama proporcinė dalis taikoma ir to reglamento 45 straipsnio 2 dalies a ir b punktuose nustatytoms priemonėms.
7. Nukrypstant nuo Reglamento (ES) XXX/XXX [*Prieglobsčio ir migracijos valdymas*] 55 straipsnio 2 dalies, toje dalyje nustatytas terminas yra keturi mėnesiai.

III SKYRIUS. PRIEGLBSČIO IR GRAŽINIMO PROCEDŪROS KRIZINĖJE SITUACIJOJE

3 straipsnis

Kriterijai ir procedūrinės nuostatos

1. Kai valstybė narė mano, kad ji patiria krizinę situaciją, kaip nurodyta 1 straipsnio 2 dalyje, ta valstybė narė pateikia Komisijai pagrįstą prašymą dėl 4, 5 ar 6 straipsnyje nustatytų taisyklių taikymo, kai tai reikalinga.

2. Kai Komisija, remdamasi pagal 8 dalį atliktu nagrinėjimu, laiko tokį prašymą pagrįstu, ji priima įgyvendinimo sprendimą, kuriuo leidžia atitinkamai valstybei narei taikyti 4, 5 arba 6 straipsnyje nustatytas nukrypti leidžiančias taisykles.
3. 2 dalyje nurodytas įgyvendinimo sprendimas priimamas per dešimt dienų nuo prašymo gavimo ir juo nustatoma data, nuo kurios gali būti taikomos 4, 5 arba 6 straipsnyje nustatytos taisyklės, taip pat jų taikymo laikotarpis.
4. Komisija gali leisti 4 ir 5 straipsniuose nustatytas taisykles taikyti šešis mėnesius. Tas laikotarpis gali būti pratęstas ne ilgesniam kaip vienu metų laikotarpiui.
5. Komisija gali leisti taikyti 6 straipsnyje nustatytas taisykles ne ilgesnį kaip keturių savaičių laikotarpį. Jeigu valstybė narė mano, kad būtina dar kartą pratęsti 6 straipsnyje nustatytų taisyklių taikymą, ji dėl to pateikia pagrįstą prašymą Komisijai ne vėliau kaip likus penkioms dienoms iki keturių savaičių laikotarpio pabaigos. Komisija gali leisti pratęsti 6 straipsnyje nustatytų taisyklių taikymą papildomam ne ilgesniam kaip keturių savaičių laikotarpiui, kuris gali būti vieną kartą pratęstas. Visas taikymo laikotarpis negali būti ilgesnis kaip dvylika savaičių, įskaitant, kai taikoma 8 dalis, laikotarpį iki 2 dalyje nurodyto įgyvendinimo sprendimo priėmimo.
6. 2 dalyje nurodytas įgyvendinimo sprendimas priimamas laikantis 11 straipsnio 1 dalyje nurodytos procedūros.
7. Pateikdama 1 dalyje nurodytą prašymą valstybė narė gali pranešti Komisijai, kad, jos manymu, 6 straipsnyje nustatytas taisykles būtina taikyti anksčiau negu Komisija baigs nagrinėti šį prašymą. Tokiu atveju, nukrypdama nuo šio straipsnio 3 dalies, atitinkama valstybė narė gali taikyti 6 straipsnyje nustatytas taisykles nuo kitos dienos po šio prašymo pateikimo ir ne ilgesnį kaip 15 dienų laikotarpį. Valstybė narė savo prašyme nurodo priežastis, dėl kurių būtina nedelsiant imtis veiksmų.
8. Komisija išnagrinėja pagrįstą prašymą pagal 1 dalį arba pranešimą pagal 7 dalį, remdamasi pagrįsta informacija, visų pirma ta informacija, kurią renka Komisija pagal ES pasirengimo su migracija susijusioms krizėms ir jų valdymo mechanizmą (Migracinės parengties ir migracijos krizių valdymo planą), Europos prieglobsčio paramos biuras (EASO) pagal Reglamentą (ES) Nr. 439/2010¹⁰ ir Europos sienų ir pakrančių apsaugos agentūra pagal Reglamentą (ES) 2019/1896, taip pat Reglamento (ES) XXX/XXX [*Prieglobsčio ir migracijos valdymas*] 6 straipsnyje nurodyta migracijos valdymo ataskaita.

4 straipsnis

Prieglobsčio krizių valdymo procedūra

1. Krizinėje situacijoje, kaip nurodyta 1 straipsnio 2 dalyje, ir pagal 3 straipsnyje nustatytas procedūras valstybės narės gali dėl prašymų, pateiktų šio straipsnio taikymo laikotarpiu, nukrypti nuo Reglamento (ES) XXX/XXX [*Prieglobsčio procedūrų reglamentas*] 41 straipsnio tokia tvarka:
 - (a) nukrypdamos nuo Reglamento (ES) XXX/XXX [*Prieglobsčio procedūrų reglamentas*] 41 straipsnio 2 dalies b punkto valstybės narės gali per pasienio

¹⁰ 2010 m. gegužės 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 439/2010 dėl Europos prieglobsčio paramos biuro įsteigimo (OL L 132, 2010 5 29, p. 11).

procedūrą priimti sprendimus dėl prašymo esmės tais atvejais, kai prašytojas yra tokios šalies pilietis (arba, asmenų be pilietybės atveju, anksčiau turėjęs nuolatinę gyvenamąją vietą toje trečiojoje šalyje), iš kurios atvykusių asmenų tarptautinės apsaugos prašymų, patenkinutų sprendžiančiosios institucijos sprendimais suteikti tarptautinę apsaugą, dalis, remiantis Sąjungos vidurkiu, nustatytu pagal naujausius turimus Eurostato duomenis, yra 75 proc. ar mažesnė, kartu su Reglamento (ES) XXX/XXX [*Prieglobsčio procedūrų reglamentas*] 40 straipsnio 1 dalyje nurodytais atvejais;

- (b) nukrypstant nuo Reglamento (ES) XXX/XXX [*Prieglobsčio procedūrų reglamentas*] 41 straipsnio 11 ir 13 dalių, ilgiausia tame straipsnyje nustatyta pasienio procedūros trukmė nagrinėjant prašymus gali būti pratęsta papildomam ne ilgesniam kaip aštuonių savaičių laikotarpiui. Po šio laikotarpio prašytojui leidžiama atvykti į tos valstybės narės teritoriją, kad galėtų būti užbaigta procedūra dėl tarptautinės apsaugos suteikimo.

5 straipsnis

Grąžinimo krizių valdymo procedūra

1. Krizinėje situacijoje, kaip nurodyta 1 straipsnio 2 dalyje, ir pagal 3 straipsnyje nustatytas procedūras valstybės narės dėl neteisėtai šalyje esančių trečiųjų šalių piliečių ar asmenų be pilietybės, kurių prašymai atmesti per prieglobsčio krizių valdymo procedūrą pagal 4 straipsnį ir kurie neturi teisės pasilikti ir kuriems neleidžiama pasilikti, gali nukrypti nuo Reglamento (ES) XXX/XXX [*Prieglobsčio procedūrų reglamentas*] 41a straipsnio tokia tvarka:
 - (a) nukrypstant nuo Reglamento (ES) XXX/XXX [*Prieglobsčio procedūrų reglamentas*] 41a straipsnio 2 dalies, ilgiausias laikotarpis, kurį trečiosios šalies piliečiai ar asmenys be pilietybės laikomi tame straipsnyje nurodytose vietose, gali būti pratęsimas papildomam ne ilgesniam kaip aštuonių savaičių laikotarpiui;
 - (b) nukrypstant nuo Reglamento (ES) XXX/XXX [*Prieglobsčio procedūrų reglamentas*] 41a straipsnio 7 dalies, tame straipsnyje nustatytas sulaikymo laikotarpis negali būti ilgesnis negu a punkte nurodytas laikotarpis;
 - (c) kartu su tais atvejais, kurie nurodyti Direktyvos XXX [*nauja redakcija išdėstyta Grąžinimo direktyva*] 6 straipsnio 2 dalyje, valstybės narės nustato, kad individualiu atveju yra pasislėpimo pavojus, jei neįrodyta kitaip, kai tas atvejis atitinka Direktyvos XXX [*nauja redakcija išdėstyta Grąžinimo direktyva*] 6 straipsnio 1 dalies f punkte nurodytą kriterijų arba kai prašytojas, trečiosios šalies pilietis ar asmuo be pilietybės akivaizdžiai ir nuolat nevykdo tos direktyvos 7 straipsnyje nustatytos pareigos bendradarbiauti.
2. 1 dalis taip pat taikoma prieglobsčio prašytojams, trečiųjų šalių piliečiams ir asmenims be pilietybės pagal Reglamento (ES) XXX/XXX [*Prieglobsčio procedūrų reglamentas*] 41 straipsnyje nurodytą procedūrą, kurių prašymai atmesti prieš tai, kai Komisija priima sprendimą pagal šio reglamento 3 straipsnį, ir kurie neturi teisės pasilikti ir kuriems neleidžiama pasilikti po to sprendimo priėmimo.

6 straipsnis

Tarptautinės apsaugos prašymų registravimas krizinėse situacijose

Krizinėje situacijoje, kaip nurodyta 1 straipsnio 2 dalies a punkte, ir laikantis 3 straipsnyje nustatytos procedūros, šio straipsnio taikymo laikotarpiu pateikti prašymai užregistruojami ne vėliau kaip per keturias savaites po jų pateikimo, nukrypstant nuo Reglamento (ES) XXX/XXX [Prieglobsčio procedūrų reglamentas] 27 straipsnio.

IV SKYRIUS. *FORCE MAJEURE* SITUACIJOJE TAIKOMI TERMINAI

7 straipsnis

Reglamente (ES) XXX/XXX [Prieglobsčio procedūrų reglamentas] nustatyto registravimo termino pratęsimas

1. Kai valstybė narė patiria *force majeure* situaciją, dėl kurios neįmanoma laikytis Reglamento (ES) XXX/XXX [Prieglobsčio procedūrų reglamentas] 27 straipsnyje nustatytų terminų, ta valstybė narė apie tai praneša Komisijai. Po tokio pranešimo, nukrypstant nuo Reglamento (ES) XXX/XXX [Prieglobsčio procedūrų reglamentas] 27 straipsnio, prašymai gali būti tos valstybės narės užregistruojami ne vėliau kaip per keturias savaites po jų pateikimo. Tame pranešime atitinkama valstybė narė nurodo konkrečias priežastis, kodėl ji mano, kad reikia taikyti šią dalį, ir nurodo laikotarpį, kuriuo ji bus taikoma.
2. Kai 1 dalyje nurodyta valstybė narė nebepatiria toje dalyje nurodytos *force majeure* situacijos, dėl kurios buvo neįmanoma laikytis Reglamento (ES) XXX/XXX [Prieglobsčio procedūrų reglamentas] 27 straipsnyje nustatytų terminų, ta valstybė narė kuo greičiau praneša Komisijai apie tos situacijos pabaigą. Po tokio pranešimo nebetaikomas 1 dalyje nustatytas pratęstas terminas.

8 straipsnis

Reglamente (ES) XXX/XXX [Prieglobsčio ir migracijos valdymas] nustatytų terminų pratęsimas

1. Kai valstybė narė patiria *force majeure* situaciją, dėl kurios neįmanoma laikytis Reglamento (ES) XXX/XXX [Prieglobsčio ir migracijos valdymas] 29, 30, 31 ir 35 straipsniuose nustatytų terminų, ta valstybė narė apie tai praneša kitoms valstybėms narėms ir Komisijai. Teikiant šią informaciją nurodomos konkrečios priežastys, dėl kurių valstybė narė mano, kad turi būti taikoma ši dalis. Po tokio pranešimo, nukrypdamą nuo to reglamento 29, 30, 31 ir 35 straipsnių, valstybė narė:
 - (a) pateikia prašymą perimti savo žinion, kaip nurodyta 29 straipsnyje, per keturis mėnesius nuo atitinkamo asmens prašymo užregistravimo dienos;
 - (b) atsako į prašymą perimti savo žinion, kaip nurodyta 30 straipsnyje, per du mėnesius nuo to prašymo gavimo;
 - (c) pateikia pranešimą apie atsiėmimą, kaip nurodyta 31 straipsnyje, per vieną mėnesį nuo tada, kai nustatyta atitiktis sistemos EURODAC duomenims, arba patvirtina gavimą per vieną mėnesį po tokio pranešimo pateikimo;

- (d) atlieka 35 straipsnyje nurodytą perdavimą per vienus metus nuo tada, kai priimtas prašymas perimti savo žinion arba patvirtintas kitos valstybės narės pranešimas apie atsiėmimą ar galutinis sprendimas dėl perkėlimo sprendimo apskundimo ar peržiūros, kai taikomas sustabdymas pagal to reglamento 33 straipsnio 3 dalį.
2. Kai 1 dalyje nurodyta valstybė narė nesilaiko 1 dalies a, b ir d punktuose nustatytų terminų, jai tenka arba jai perduodama atsakomybė už tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą pagal Reglamentą XXX/XXX [*Prieglobsčio ir migracijos valdymas*].
3. Kai valstybė narė susiduria su *force majeure* situacija, dėl kurios joje neįmanoma priimti asmenų, už kuriuos ji atsakinga pagal Reglamentą (ES) XXX/XXX [*Prieglobsčio ir migracijos valdymas*], ji apie tai praneša kitoms valstybėms narėms ir Komisijai, nurodydama konkrečias priežastis, kodėl tai neįmanoma. Tokiais atvejais prašančioji arba pranešančioji valstybė narė neatlieka asmenų perdavimo iki tol, kol atsakingoje valstybėje narėje baigiasi *force majeure* situacija. Kai dėl nesibaigiančios *force majeure* situacijos ar dėl bet kokios kitos priežasties perkėlimas neatliekamas per vienus metus nuo tada, kai priimtas prašymas perimti savo žinion arba patvirtintas kitos valstybės narės pranešimas apie atsiėmimą arba galutinis sprendimas dėl perkėlimo sprendimo apskundimo ar peržiūros, kai taikomas sustabdymas pagal to reglamento 33 straipsnio 3 dalį, nukrypstant nuo Reglamento (ES) XXX/XXX [*Prieglobsčio ir migracijos valdymas*] 35 straipsnio, atsakinga valstybė narė atleidžiama nuo savo prievolių perimti savo žinion arba atsiimti atitinkamą asmenį ir atsakomybė perduodama prašančiajai arba pranešančiajai valstybei narei.
4. Kai valstybėje narėje baigiasi *force majeure* situacija, kaip nurodyta 1 ir 3 dalyse, dėl kurios ji negalėjo laikytis Reglamento (ES) XXX/XXX [*Prieglobsčio ir migracijos valdymas*] 29, 30, 31 ir 35 straipsniuose nustatytų terminų arba priimti asmenų, už kuriuos ji atsakinga pagal tą reglamentą, ta valstybė narė kuo greičiau praneša Komisijai ir kitoms valstybėms narėms apie tos situacijos pabaigą. 1 ir 3 dalyse nustatyti terminai po tokio pranešimo nebetaikomi teikiamiems naujiems tarptautinės apsaugos prašymams arba trečiųjų šalių piliečiams ar asmenims be pilietybės, kurie aptinkami neteisėtai esantys šalyje to pranešimo pateikimo dieną arba po tos dienos.

9 straipsnis

Solidarumo priemonių taikymo terminų pratęsimas

1. Kai valstybė narė patiria *force majeure* situaciją, dėl kurios neįmanoma vykdyti prievolės imtis solidarumo priemonių per Reglamento (ES) XXX/XXX [*Prieglobsčio ir migracijos valdymas*] 47 straipsnyje ir 53 straipsnio 1 dalyje ir šio reglamento 2 straipsnyje nustatytus terminus, ji apie tai nedelsdama praneša Komisijai ir kitoms valstybėms narėms. Atitinkama valstybė narė nurodo konkrečias priežastis, dėl kurių ji mano patirianti *force majeure* situaciją, ir pateikia visą reikiamą informaciją apie tai. Po tokio pranešimo, nukrypstant nuo tuose straipsniuose nustatytų terminų, tuose straipsniuose nustatytų solidarumo priemonių ėmimosi terminas sustabdomas ne ilgesniam kaip šešių mėnesių laikotarpiui.
2. Kai valstybė narė nebepatiria *force majeure* situacijos, ji kuo greičiau praneša Komisijai ir kitoms valstybėms narėms apie tos situacijos pabaigą. 1 dalyje nustatytas pratęstas terminas po tokio pranešimo nebetaikomas.

V SKYRIUS. NEATIDĖLIOTINOS APSAUGOS SUTEIKIMAS

10 straipsnis

Neatidėliotinos apsaugos statuso suteikimas

1. Krizinėje situacijoje, kaip nurodyta 1 straipsnio 2 dalies a punkte, ir remdamosi pagal šio straipsnio 4 dalį Komisijos priimtu įgyvendinimo aktu valstybės narės gali sustabdyti iš trečiųjų šalių perkeltųjų asmenų, kuriems kyla didelė rizika patirti beatodairišką smurtą išskirtinės ginkluoto konflikto padėties metu ir kurie negali grįžti į savo kilmės šalį, tarptautinės apsaugos prašymų nagrinėjimą pagal Reglamentą (ES) XXX/XXX [*Prieglobsčio procedūrų reglamentas*] ir Reglamentą (ES) XXX/XXX [*Priskyrimo reglamentas*]. Tokiu atveju valstybės narės suteikia neatidėliotinos apsaugos statusą atitinkamiems asmenims, nebent jie keltų pavojų nacionaliniam saugumui ar viešajai tvarkai toje valstybėje narėje. Toks statusas nedaro poveikio atitinkamoje valstybėje narėje nagrinėjamiems jų tarptautinės apsaugos prašymams.
2. Valstybės narės užtikrina, kad neatidėliotinos apsaugos gavėjai galėtų faktiškai naudotis visomis Reglamente (ES) XXX/XXX [*Priskyrimo reglamentas*] nustatytais teisėmis, taikomomis papildomos apsaugos gavėjams.
3. Praėjus ne daugiau kaip vieniems metams valstybės narės tęsia tarptautinės apsaugos prašymų, dėl kurių procesas buvo sustabdytas pagal 1 dalį, nagrinėjimą.
4. Komisija įgyvendinimo sprendimu:
 - (a) remdamasi 3 straipsnyje nurodytais dalykais nustato, kad yra krizinė situacija;
 - (b) nustato, kad reikia sustabdyti tarptautinės apsaugos prašymų nagrinėjimą;
 - (c) nustato konkrečią 1 dalyje nurodytų asmenų kilmės šalį arba konkrečios kilmės šalies teritorijos dalį;
 - (d) nustato šio straipsnio taikymo pradžios datą ir nustato laikotarpį, kuriuo perkeltotojo asmens tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimas, kaip nurodyta a punkte, gali būti sustabdytas ir suteikiamas neatidėliotinos apsaugos statusas.

VI SKYRIUS. BENDROSIOS IR BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

11 straipsnis

Įgyvendinimo aktų priėmimas

1. Komisija priima įgyvendinimo aktus dėl leidimo taikyti nukrypti nuo nuostatų leidžiančias procedūrines taisykles, nurodytas 4, 5 ir 6 straipsniuose, ir neatidėliotinos apsaugos statuso suteikimo pagal 10 straipsnį. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 12 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.
2. Jei yra tinkamai pagrįstų priežasčių, dėl kurių privaloma skubėti dėl krizinės situacijos, kaip apibrėžta 1 straipsnio 2 dalyje, susidariusios valstybėje narėje, Komisija priima iškart taikomus įgyvendinimo aktus dėl leidimo taikyti nukrypti nuo nuostatų leidžiančias procedūrines taisykles, nurodytas 4, 5 ir 6 straipsniuose, ir

neatidėliotinos apsaugos statuso suteikimo pagal 10 straipsnį. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 12 straipsnio 3 dalyje nurodytos procedūros.

3. Įgyvendinimo aktai galioja ne ilgesnį kaip vienų metų laikotarpį.

12 straipsnis

Komiteto procedūra

1. Dėl 3 straipsnyje nurodyto įgyvendinimo akto Komisijai padeda komitetas. Tas komitetas – tai komitetas, kaip nustatyta Reglamente (ES) Nr. 182/2011.
2. Kai daroma nuoroda į šią dalį, taikomas Reglamento (ES) Nr. 182/2011 5 straipsnis.
3. Kai daroma nuoroda į šią dalį, taikomas Reglamento (ES) Nr. 182/2011 8 straipsnis kartu su jo 5 straipsniu.

14 straipsnis

Panaikinimas

Tarybos direktyva 2001/55/EB panaikinama nuo xxx [data].

15 straipsnis

Įsigaliojimas

Šis reglamentas įsigalioja dvidešimtą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Šis reglamentas pagal Sutartis privalomas visas ir tiesiogiai taikomas valstybėse narėse.

Priimta Briuselyje

Europos Parlamento vardu
Pirmininkas

Tarybos vardu
Pirmininkas